

Pirmdiena, 2017. gada 25. septembris

Elza Junkere
Āfrikā.
5. lpp.

Kurzemnieks

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Kabatai – 20.
4. lpp.Pielikumu
meklējiet
iekšlapās!

PAZĪSTI, ATBALSTI, SARGĀ!

Kurzemnieki – uz Latgali
pēc pieredzes. 2. lpp.

Zivis izēd kormorāni
un citi putni. 3. lpp.

Reņģu zupa un
sacepums ar lasi. 4. lpp.

LEC ARĪ RUDENĪ

Lielās lietavas ūdens līmeni Ventā pacēlušas tā, ka pagājušajā nedēļā zivis iekāja kā pavasarī,
turklāt manītas arī lašveidīgās.

Palēnām sākas apkures sezona

Siltumapgādes uzņēmumi mūšpusē maz pamazām sāk piegādāt siltumu daudzdzīvokļu namiem, iestādēm un privātmājām. Priedainē top jauna katlumāja, bet Skrundā un Rudbāržos apkure sadārdzināsies.

Uzņēmuma Kurzemes jumti celtnieku brigāde strādā intensīvi, lai jau oktobra beigās Priedaines iedzīvotāji siltumu saņemtu no jaunās katlumājas.

Kuldīgas siltumtīklu (KS) valdes priekšsēdis Artis Roberts stāsta, ka līdz šim no daudzdzīvokļu mājām bijuši vien daži pieteikumi apkuri pieslēgt, tāpēc, salīdzinot ar vasaru, kad pilsētā uzņēmums piegādāja tikai silto ūdeni, jauda palielinājusies vien nelielā mērā. Diennaktis vidējā temperatūra nav noslīdējusi zem desmit grādiem, un, lai arī laiks ir lietains un mitrs, centrālapkures lietotāji nespēj ielaist siltumu. A. Roberts prognozē, ka sezona kā parasti sāksies oktobrī.

Septembra vidū pēc vasaras apkopes iedarbināta koģenerācijas stacija. Savukārt Priedaines jaunajā katlumājā iebetonēti kolonnu pamati,

tehniskās bedres un cokols, uzlietas metāla konstrukcijas un šķeldas novietnes sienas. Šonedēļ sāksies grīdas betonēšana; kad tā būs sacietējusi, varēs vest iekārtas. SIA Kurzemes jumti sola ēku pabeigt laikā – līdz 31. oktobrim. Lai līdz tam Priedainē nodrošinātu apkuri, KS ierīkos dīzeļdegvielas katlus.

Apkures tarifs Kuldīgas novadā vairākus gadus ir 49,80 eiro/MWh (plus PVN: iedzīvotājiem 12%, juridiskām personām 21%). Neesot vajadzības to paaugstināt.

Savukārt Skrundā un Rudbāržos apsilde kļūs dārgāka. Augustā tarifs bija 59,47 eiro/MWh,

Rudbāržos – mazāks, par septembri būs zināms nākamā mēneša, jo maksu veido divas daļas: maiņīgā atkarībā no gāzes cenas, kas sākusi augt, un pastāvīgā, ko noteicis regulators. Skrundas komunālā saimniecība lūgusi paaugstināt arī to, jo kopš 2010. gada augusta ražošanas pašizmaksa, iekārtas nolietojuma un jāiegulda atjaunošanā. Ierosinājums jau izskatīts domes komitejās, bet lēmums deputātiem jāpieņem domes sēdē piektdien, lai, sākoties jaunajai sezonai, būtu skaidrs, cik jāmaksā. Šobrīd Skrundā apkurei pieslēgtas tikai izglītības un medicīnas iestādes.

Dainas Tāfelbergas teksts un foto

ĪSIZINĀS

Dziedās Airas Rūrānes audzēkņi

29. septembrī 17.00 Kuldīgas mūzikas skolā koncertā *Vokālā mūzika – jūtu valoda* uzstāsies operas solistes, Latvijas Mūzikas akadēmijas un Kultūras akadēmijas docentes Airas Rūrānes audzēkņi, 1.–4. kursa studenti – soprāni Elīna Olsena, Kristīna Bistriha, Emīlija Leiškalne, Terēze Upatniece, Viktorija Pakalnice un bass Jurgis Marcinkēvičs. Koncertmeistare Veronika Rinkule. Novadniece Aira savulaik šeit beigusi kora klasi.

Alsungā Miķeļa svētki

No 29. septembra līdz 1. oktobrim Alsunga svinēs tradicionālos Svētā Miķeļa svētkus. Piektdien uzstāsies Melngaiļskolas bigbends. Sestdien muzejā tiks atvērta grāmatu *Suitu kāzu tērps un tā valkāšanas tradīcijas 19. gs.*, baznīcā koncertēs ģitārspēles meistars Juliuss Kurausks un viņa audzēkņi, būs daudz kā cita. Svētdien suitu uzstāsies kopā ar Babītes vijolnieku ansambli.

Senioru diena

Starptautiskajā Senioru dienā 1. oktobrī Kuldīgas novada muzejs aicina ciemos no 10.00 līdz 18.00. Senioriem ieeja bez maksas. Varēs apskatīt izstādes un pakavēties pie tējas tases un kūkām. Pārsteigumu būs sarūpējuši Mazo bērnu skolas audzēkņi. Muzejā apskatāmas ekspozīcijas *Turīga kuldīdznieka dzīvoklis 20. gs. sākumā* un *Kuldīga pirms mums*, arheoloģijas izstāde *Atrasts*, gleznotājam un grafīķim Indriķim Zeberīnam veltīta izstāde.

Trešdien, 27. septembrī:

- Pelču briežu dārzā.
- Gadatirgu laiks ir klāt.
- No inkubatora – biznesā.
- Ķoniņu gars mūsdienās.

**Kurzemnieku oktobrim un
4. ceturksnim var abonēt
līdz 27. septembrim**

- internetā www.abone.pasts.lv (ietaupot 71 centu)
- pasta nodājās
- pie pastniekiem
- redakcijā (ietaupot 71 centu)

REDZĒJUMS

Garām palaistā izdevība

Maija Jankovska,
tāl. 63323021,
redakcija@kurzemnieks.lv

Man nekad nav paticis apzīmējums *nepilsonis*. Tas negriež ausīs, jo būtībā norāda uz pretnostatījumu. Un, ja tic skaistajam ideālam par vienotu sabiedrību, tad vienas grupas pretnostatīšana otrai nekādi mūs netuvina saliedētībai. Ir taču vēl daudz veidu, kā nosaukt citādību. Triviāls piemērs: visus tos, kuri neatbilst tipiskajam priekšstatam par to, kas ir glīts, uzreiz taču nemetamies saukt par neglītiem.

„Nepilsoņa statusa piešķiršana jaundzimušajiem ir neloģiska. Viņi nekādi nevar būt bijušie PSRS pilsoņi, jo tāda Padomju Savienība sen vairs neeksistē.”

tiem. Tas būtu nepieklājīgi un aizvainojoši, tāpēc izvēlamies citus apzīmējumus: savdabīgs, neparasts, interesants utt.

Neiedziļinoties sarežģītajā situācijā, kādā Latvijā nepilsoņa statuss tika iedibināts (kā pagaidu izeja attiecībā uz bijušajiem PSRS pilsoņiem), un vienkārši balstoties faktā, ka tāds pastāv, ir gluži saprātīgi jautāt, vai mums tiešām joprojām vajadzētu ļaut šai grupai piederīgo rindas papildināt ar jauniem cilvēkiem.

Sāksim jau ar to, ka šāda statusa piešķiršana jaundzi-

mušajiem ir neloģiska. Viņi nekādi nevar būt bijušie PSRS pilsoņi, jo tāda Padomju Savienība sen vairs neeksistē. Viņu uztverē tā ir tāla pagātne, par ko lasīt vēstures grāmatās: kad šogad dzimušie sāks iet skolā un mācīties vēsturi, kopš PSRS sabrukuma būs pagājuši gandrīz 40 gadi. Brīdī, kad viņi paši varēs lemt, vai iegūt pilsonību (t.i., no 15 gadu vecuma), būs pagājuši vairāk nekā 40.

Par lielu nožēlu Saeima noraidījusi Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa ierosmi Latvijas pilsonību piešķirt visiem te dzimušajiem bērniem. Protams, var jau teikt, ka tādu bērnu, kuru vecāki joprojām izvēlas nepilsoņa statusu, nav daudz (pērn 52 jaundzimušie), var augstprātīgi norādīt, ka jau tagad procedūra, kā jaundzimušajiem tikt pie Latvijas pilsonības, ir ārkārtīgi vienkārša (vecākiem, reģistrējot mazuli, tikai jāatbild *jā* uz jautājumu, vai viņi vēlas, lai bērns būtu pilsonis), var sūroties, ka izglītības sistēma nav gana laba, lai krievvalodīgajiem ļautu integrēties, līdz ar to šāda iniciatīva ir bīstama. Taču valstij, kurā iedzīvotāju skaits jau tāpat ir draudīgi mazs un turpina sarukt, vajadzētu rūpēties par katru tās iedzīvotāju. Domājot par sabiedrības integrāciju, nevajadzētu radīt papildu situācijas, kurās tiem, kas joprojām ir nepilsoņi, dota iespēja pateikt mūsu valstij *nē*, turklāt uz savu bērnu rēķina. Jo viņi nākotnē varētu veidot pilnīgi citādu sabiedrību, kas ar visiem aizvainojumiem tikusi galā un sastrādādoties visu uzmanību velta reālu problēmu risināšanai: kvalitatīvai un pieejamai veselības aprūpei, sociālās nevienlīdzības mazināšanai, ekonomiskajai izaugsmei utt.

MANUPRĀT

Vai cilvēkiem ziņas par šausmām patīk?

Kārtējo reizi sociālajos tīklos pie manis nonāk kāda lielo Latvijas ziņu portālu vēsts, kurā redzu, ka mūspuses notikumi, kas atspoguļoti *Kurzemniekā*, ir mazliet piepušķoti, paspilgtināti un tad palaisti tautā. Klāt vēl kļiedzošs virsraksts un, iespējams, interneta dzīlēs sameklēts iespaidīgs fotošots, kas uz lietu neattiecas. Atsauc uz *Kurzemnieku* ir norādīta, taču ziņas saturs jau pamainījies nokrāsu – tā kā *iedzeltējis*. Parasti tie ir stāsti rubrikās *Polīcijas ziņas*, *Tiesas zālē*, *Traģēdija*. Pārlasot tekstu un kaut ko atpazīstot arī no pašas rakstītā, taču ieliktu citā rāmī, rodas jautājums: „Kāda suņa pēc cilvēkiem, piemēram, Rīgā, Rēzeknē vai Daugavpilī tiek piedāvāts lasīt par Kuldīgas tiesas zālē izskatītu lietu?” Tajā minēti mūspuses pagastu cilvēki, šejienes notikumi ir aktuāli vietējiem, taču nepazīstamajiem parāda tikai to, ka pasaule ir viena šausmu kaste. Varbūt tādēļ, lai dzīve neliktos pārāk rožaina? Starp citu, ļoti daudz rakstām arī par patīkamiem notikumiem, bet neviena no tādiem rakstiem pārtaisīta ziņa pie manis vēl nav atklejojusi. Diez kāpēc?

Jolanta Hercenberga, tālr. 63350565,
jolantah99@gmail.com

Ja jūs avīzē pamanāt kādu kļūdu vai neprecizitāti, būsim priecīgi, ja mums darīsiet to zināmu pa tālruni **63350567**.

TRĪS VIEDOKĻI

Saeima pagājušonedēļ noraidīja Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa likumprojektu par to, lai bērniem izbeigtu piešķirt nepilsoņa statusu. Kā to vērtējat?

Tas rada plaisu

Inese Siliņa, Kurzemes NVO atbalsta centra valdes priekšsēde:

– Esam par prezidenta ierosinājumu, lai gan Kurzēmē mazākumtautību organizāciju nav daudz. Viņiem ir sāpīgi būt nepilsoņa statusā, īpaši tiem, kuri savās domās un darbībās ir Latvijas patrioti. Nevalstiskajā sektorā par to daudz runāts, notiek tautību forumi. Nerunājot par tiem, kuri latviešu valodu nemācās, ir vēl arī tik daudzi šeit dzimušie, kuri ar pirmajiem soļiem bijuši kopā ar latviešiem: spēlējies, gājuši bērnudārzā, skolā, visur piedalījušies un paši rīkojuši valstij lojālus pasākumus. Stāsts ir par to, kā cilvēks jūtas dzimtajā zemē, ne būdams pilsonis. Atcerēsimies Latvijas proklamēšanas laiku gandrīz pirms 100 gadiem un brīvības atgūšanu! Mazākumtautībām tad bija viena no izšķirošajām nozīmēm, lai tiktu veidota neatkarīga valsts. Tas nebija tikai latviešu nopelns. Neaicinu vicināt pagātnes karogus, bet iejusties tā cilvēka ādā, kura vecāki te nav dzīvojuši paaudžu paaudzēs, bet kādu iemeslu dēļ nokļuvis.

Nepiešķirot pilsonību, mazajam cilvēciņam var ieaukt rūgtums pret valsti – kāpēc viņam ir citāda pase, atšķirīgas tiesības. Viedoklis nepiedzimst, bet rodas no tā, kā pret cilvēku izturas. Kāpēc viņam īpaši jāpierāda, ka viņš ir tāds pats kā ikviens, kurš te piedzimis slimnīcā? Rodas plaša ar valsti, un ar tādiem cilvēkiem daudz vieglāk manipulēt tiem spēkiem, kuri ir pret Latviju.

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Vai šogad esat sēņojis?

Jana Kārklīna, grāmatvede: – Es nekad nesēņoju, jo man nepatīk. Ir bijis tā, ka aizbraucu uz mežu,ēju pa priekšu, atrodu divas sēnes, bet cilvēks aiz manis salasa pilnu spaini. Nē, nē, man nepatīk.

Marta Paegle, skolniece: – Jā. Dzīvoju Īvandē, pie mājām ir pļava, kurā pilns ar sēnēm: bekas, gailenes, bērslapes. Taisām mērces, zupās. Man patīk sēņot, jo tā varu būt viena.

Kārlis Ozols, mācās par loģistikas darbinieku: – Jā. Esmu no Ēdoles puses. Vienu brīdi mežā bija daudz beciņu, bet nu ir vairāk bērslapju, tumšo sēņu. Pa dienu četrus spaiņus mierīgi var salasīt. Visas sēnes nepazīstu, tāpēc lasu tās, ko zinu. Diezgan daudz sataisījām ziemai.

Inta Leitāne, pensionāre: – Man nekur tālu nav jāiet, jo dzīvoju Maņģenē un sēnes aug apkārt mājai: daudz baraviku, pa kādai gailenei un apšu kungam. Mazmeita svētdien no meža nesa vienu baraviku grozu pēc otra. Sasālīju, noliku kaltēt, ēdu baraviku omleti. Mazmeita aizveda uz Rīgu, draudzenes bijušas sajūsmā.

Lilija Baukše, pensionāre: – Tagad neesmu bijusi. Man sēņot patīk, kādreiz esmu bijusi liela sēņotāja, jo man sēnes ļoti garšo. Bet nav kompānijas, lai brauktu uz mežu.

Anna Linķe, strādā veikalā *Maxima*: – Nē, jo nav bijis laika. Sarunājām ar vīru, ka šodien (ceturtdien – aut.) aizbrauksim uz divām stundiņām uz mežu. Cilvēki runā, ka sēņu esot ļoti daudz, tādēļ arī man gribas salasīt.

Jolanta Hercenberga, Lāsmas Reimanes foto

Kurzemnieks
Kuldīga, 1905. gada iela 19, LV-3301

Izdevējs – SIA *Jaunais kurzemnieks*. Reģ. apl. nr. 1400. Iznāk pirmdienās, trešdienās, piektdienās. Pārpublicējot atsauce uz *Kurzemnieku* obligāta. Iespiests SIA *Poligrāfijas grupa Mūkusalā*, Rīga, Mūkusalas iela 15a. Metiens – 3667.

Galvenās redaktores p. i. Inguna Spuleniece – 63350567; redakcija@kurzemnieks.lv; reklāmas nodaļa – 63324881; sludinājumi@kurzemnieks.lv

Vecajā rātsnamā – nodarbības, lekcijas, izstādes

Kādas vēl neizmēģinātas iespējas slēpj cepamais papīrs? Kuldīgas vecajā rātsnamā atbildes meklēja meistarklases dalībnieki, kuriem palīdzēja uztura speciāliste Katrīna Spuleniece-Aišpure.

Kuldīgas vecajā rātsnamā uztura speciāliste Katrīna Spuleniece-Aišpure (otrā no kreisās) savā meistarklasē rāda neparastus veidus, kā ēdienu gatavošanā izmantot cepamo papīru.

„Gatavojām trīs ēdienus, un visos tika izmantots cepamais papīrs,” stāsta K.Spuleniece-Aišpure. Tapa šī papīra tūtās cepti dārzeņi ar gaļu, kūksiņi un vrapī (angliski *wrap* – *ietīt*; lavašā ietin dažādas sastāvdaļas), kurus var paņemt līdzī uz darbu vai piknikā. Speciāliste parādījusi veidu, kā, uzliekot cepamo papīru uz pannas, gaļu var cept bez taukvielām. Iesaistījušies visi dalībnieki.

„Šogad turpināsim katru mēnesi

vecajā rātsnamā rīkot pasākumus, kas veltīti konkrētam tematam,” informē Kuldīgas kultūras centra producete Jana Bergmane. „Septembris ir papīra mēnesis. 30. septembrī 12.00 būs mākslinieces Ilzes Dilānes lekcija *No auga līdz papīram*, bet 13.00 – papīrliešanas darbnīca. Tajā interesenti varēs papīru izgatavot no pārstrādāta auduma un papīra, kā arī apgūt gleznošanu ar pigmentētu papīra masu.”

Oktobris būs veltīts dārza un

meža veltēm, tiks baudītas delikateses garšā un stāstos. 5. oktobrī 18.30 meistarklasi *Galvenajā lomā – veselīgais našķis* vadīs K.Spuleniece-Aišpure. 6. oktobrī 18.00 izstādi *Meža veltes* atklās Tautas tēlotājmākslas studija *Kuldīgas palete*, bet 25. oktobrī 18.30 paredzēts viesu nama *Mazsālijas* delikatesu vakars.

**Iveta Grīniņa
Jēkaba Aleksandra
Krūmiņa foto**

Pasaules labāko ziņu diena

Šodien visā Latvijā, arī Kuldīgā, notiek izglītojoša akcija *Pasaules labāko ziņu diena*, kas šogad uzsver vārda spēku – ikviena cilvēka ietekmi uz globālajiem procesiem.

Kā skaidro biedrība *Latvijas Platforma attīstības sadarbībai* (LAPAS), akcija notiek trešo gadu un tā rosina katru cilvēku būt aktīvam un rīkoties individuāli, lai pēc tam kopā uz priekšu virzītu lielas lietas, stāsta komunikācijas vadītāja Sandra Rubene. Līdzīgas akcijas notiek 107 valstīs.

No mūspuses tajā iesaistījušās divas organizācijas: Kurzemes NVO atbalsta centrs un Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centrs (BJC). Abu pārstāvji šodien dodas ielās, kā arī uz iestādēm, veikaliem un citām sabiedriskām vietām, lai iedzīvotājus uzrunātu par saprātīgu rīcību, lai katrs var dzīvot mierā un labklājībā, stāstītu

Pasaules labāko ziņu dienas datums izvēlēts par godu pasaules valstu līderu sanāksmei 2015. gada 25. septembrī, kurā viņi vienojās par plānu un rīcību jeb 17 globāliem mērķiem, kā izskaust nabadzību un aizsargāt planētu, par katra planētas iedzīvotāja tiesībām dzīvot mierā un labklājībā. Vairāk par akciju: www.lapas.lv.

par pašu akciju un dalītu LAPAS sagatavoto izdevumu, kurā publicēti Latvijas labās prakses stāsti.

Turklāt 16.30 BJC foajē vides izglītības pulciņu *Zaļā Kuldīgā* un *Dabas draugi* skolēni vadīs mācību stundu par atkritumu šķirošanu. Uz to aicināts ikviens, kam svarīga tīra vide un dabas vērtību saglabāšana.

Maija Jankovska

MEDIĶI INFORMĒ

Mierīgs laiks

Stāsta Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Kurzemes reģionālā centra statistiķe **Dārta Girgensone**.

No 19. līdz 21. septembrim Kuldīgas, Alsungas un Skrundas novadā bijuši 24 izsaukumi. Uz slimnīcu aizvests viens cilvēks. Alkohola reibumā bijuši divi vīrieši un viena sieviete. Iereibušai sievietei bijusi krimināltrauma Kuldīgā, nogādāta slimnīcā.

Kuldīgā ceļu satiksmes negadījumā cietusi kāda 78 gadus veca kundze – viņa ar spogulīti aizķērusi garāmbraucoša mašīna. Ātrās palīdzības mediķi apkopuši nobrāzumus, bet doties uz slimnīcu kundze atteikusies. Uzklaušīja **Inguna Spuleniece**

Viss svarīgākais – interaktīvajā stendā

Projekts *Hanzas vērtības ilgtspējīgai sadarbībai* (HANSA)

- Tas tiek īstenots ar Eiropas Reģionālā attīstības fonda Centrālās Baltijas savienības programmas atbalstu.
- Tā nolūks – iedzīvotājiem vēsturiskās Hanzas savienības mantojumu.
- Tajā sadarbojas 11 Latvijas, Igaunijas un Zviedrijas partneru.
- Projekts ilgst no 2015. gada oktobra līdz 2018. gada decembrim.

Kuldīgā, vecā tilta galā pie kafejnīcas *Pilādzītis*, atklāts mūsdienīgs informācijas stends, kas Kuldīgas novada iedzīvotājiem un viesiem sniedz plašu informāciju par šeit apskatāmo.

Kuldīgas aktīvās atpūtas centra vadītājs Artis Gustovskis skaidro, ka stends pilnīgi pabeigts pagājušonedēļ. Tajā ērti var saņemt informāciju par gaidāmajiem pasākumiem, apskatīt objektus visā novadā, naktsmītnēm un restorāniem, kartē var viegli orientēties un atrast vajadzīgo adresi. Informācija par pilsētu un novadu ir latviski un angļiski, bet par galvenajiem objektiem un tūrisma iespējām – latviešu, krievu, angļu un vācu valodā. Stends pieejams visu diennakti. Tas ierīkots projektā *Hanzas vērtības ilgtspējīgai sadarbībai*. Koordinators Matīss Upītis pastāstīja, ka dokumentu izstrāde, vadu ievilkšana un stends izmaksājis 10 600 eiro.

M.Upītis izklāsta arī tuvākos plānus: „Ceru, ka oktobrī sāks darboties, manuprāt, ļoti vērtīga Kuldīgas mobilā lietotne, kas pašlaik vēl tiek izstrādāta. Ērti pārskatāmā veidā tur būs svarīgākās tūrisma vietas, restorāni, kafejnīcas. Tā palīdzēs vajadzīgo pilsētā atrast. Cilvēki varēs bez maksas to lejupielādēt no elektronisko lietotņu veikaliem *Google Play* un *App Store*. Būs pieejams arī audiogids.”

Lāsmas Reimanes teksts un foto

Moderns informācijas stends Pārventā pie kafejnīcas *Pilādzītis* ļauj uzzināt, kurp Kuldīgas novadā aiziet vai aizbraukt, ko redzēt, kur paēst un nakšņot.

Vīrsnieku kausu izcīnīs Kuldīgā

Rīt Kuldīgā jauniešiem pirmoreiz notiks īpašas sporta spēles – Latviešu vīrsnieku apvienības ceļojošā kausa izcīņa.

To organizē Zemessardzes 45. nodrošinājuma bataljons kopā ar Latviešu vīrsnieku apvienību. Bataljona teritorijā sacentīsies ap 150 vecāko klašu skolēnu no Skrundas, Alsungas, Saldus, Kuldīgas un Brocēnu vidējās izglītības iestādēm. Komandas pārvarēs virvju šķēršļus, noteiks attālumu un pildīs citus uzdevumus. Jauniešiem būs arī iespēja apskatīt nodrošinājuma bataljona un NATO kaujas grupas tehniku, ieročus un ekipējumu, tikties ar Kanādas bruņoto spēku karavīriem.

Latviešu vīrsnieku apvienības ceļojošā kausa spēles paredzēts iedibināt kā tradīciju. Šogad, tās rīkojot, Zemessardzes 45. nodrošinājuma bataljons vienlaikus svin 26. gadadienu.

AR ZAĻO KAROGU

Starptautisko ekoskolas nosaukumu un Zaļo karogu šajā mācību gadā ieguvušas Z.A.Meierovica Kabīles pamatskola, Ēdoles pamatskola, Kuldīgas 2. vidusskola un tās filiāle Rendā, Kuldīgas Alternatīvā sākumskola un Padures filiāle, V.Plūdoņa Kuldīgas ģimnāzija, Kuldīgas bērnu dārzs *Cīrulītis*. Par īpašiem panākumiem vides izglītībā un aizsardzībā to saņēmušas 134 izglītības iestādes Latvijā. Vēl 67 skolas saņēma diplomu un Latvijas ekoskolas nosaukumu.

Par higiēnu un drošību

Personīgā higiēna un drošība – tādi bija lekciju temati, ko Kuldīgas Centra vidusskolā 22. septembrī 1. un 2. klases bērniem stāstīja lektori no portāla *Prakse.lv*.

1. klases skolēni nodarbībā skatījās animācijas filmu *Par Janča punci un tīrām rokām*, runājās par redzēto. Viņiem tika piedāvāti eksperimenti par mikrobu izplatīšanos un kopīgas aktivitātes. Savukārt 2. klašu skolēni uzzināja par biežākajām bīstamajām situācijām, kurās iespējams gūt traumas, un par to, kā no šīm situācijām izvairīties. Viņi skatījās animācijas filmas *Jampadracis* un *Lielais noslēpums*, diskutēja un darbojās kopā.

Prakse.lv ir karjeras portāls, kurā studentiem, mācību iestāžu beidzējiem un speciālistiem ir iespējas dabūt prakses vietu vai darbu.

Kabiles Kabatā jau 20 gadu

Z.A.Meierovica Kabiles pamatskolas avīzei *Kabata* šogad aprit 20. „Ja bērnos ir entuziasms, tad nav jākūda, un viņi raksta labprāt, jo esam skolas patrioti,” secina korespondentu pulciņa vadītājs, latviešu valodas un literatūras skolotājs Eduards Skabis.

Skolotājs Eduards Skabis korespondentu pulciņu izveidoja jau pirms 20 gadiem.

KAUT KAS SAVS

„1997. gadā dzirdēju, ka dažās skolās Latvijā ir sava avīze, tāpēc izdomāju, ka mums jātaisa sava,” atceras E.Skabis. „Sākumā nosaucām par *Avīzīti*, tikai pēc dažiem numuriem tā kļuva par *Kabatu*.” Pašā pirmajā numurā bija sešas lappuses, tagad ir četras. Toreiz nav bijis tik viegli to izdrukāt vairumā, tāpēc skolotājs viens no pirmajiem pagastā nopircis dato-

ru – tolaik tas maksājis 700 latu. „*Kabatu* veidoju ar savu datoru un drukāju. Toreiz skolā nebija kopētāja, bet varēju sakopēt pie kolēģes meitas.”

Izdevumā tiek aprakstīta skolas dzīve, notikumu hronika, aptaujas, ekskursijas, ir smieklīgi ikdienas atgadījumi vai teksti no skolēnu darbiem un daudz kas cits. Dzejas dienā Kabiles pamatskolā audzēkņi veltīja savai avīzei

Dzejas dienu pasākumā Kabiles pamatskolā paši mazākie lasītāji uzstājās ar dzeju, kas veltīta skolas avīzei.

dzejas rindas.

Kabatu veido korespondentu pulciņš – skolēni no 5. līdz 9. klasei. „Šogad to apmeklēja 12 skolēnu, lielākoties jau pieredzējušie, bet ir arī jaunie. Ar bērniem apspriedām, ka mums patīk klasiskais avīzes variants, tāpēc neko jaunu neesam domājuši ieviest. Mūsdienās visgrūtāk ieinteresēt lasīt drukāto versiju. Cik zinu, Kuldīgas novadā mēs tagad vienīgie veidojam savu avīzi,” teica E.Skabis.

20 gados iznākuši 150 numuri. Visvairāk numuru ir absolventes Ingas Vizbules kontā – 53.

Jaunākos numurus var izlasīt arī pagasta mājaslapā *Kabile.lv*.

PULCIŅA KOPDARBS

Desmit *Kabatas* numurus veidojušas 9. klases skolnieces Norgita Līga Horste un Kenija Leimane, meitenes pulciņu apmeklēja jau kopš 5. klases. „Rakstām rakstus par to, kas aktuāls, veidojam dažādas aptaujas, rezultātus apkopojam. Izdomājam dažādus konkursus, kuros skolēni var piedalīties. Meklējam atbilstošus dzejoļus. Reizēm ar rakstiem ir grūtības – kāds negrib rakstīt, jo nav ideju. Dažreiz grūti sadarbo-

ties, bet mēs mēcāmies. Man ļoti patīk piedalīties avīzes veidošanā, vislabāk patīk rakstīt rakstus, un es vēlētos kļūt par žurnālisti,” saka Norgita, kura sākusi apmeklēt arī Jauno žurnālistu skolu *Kurzemnieka* redakcijā.

Kenija piebilst: „Avīze iznāk reizi mēnesī. Tajā ir arī rubrika *Fotosalons*, kurā kāds skolēns pārtapis citādākā izskatā. Pulciņā mēs ne tikai rakstām, bet arī darām daudz ko citu radošu. Man vislabāk patīk tas, ka sadarbojamies.”

Lāsmas Reimanes
teksts un foto

Vajadzīgs dienas aprūpes centrs veciem ļaudīm

Pagaidām pilsētā, bet vēlāk arī pagastos vajadzīgs dienas centrs senioriem ar traucētu apziņu, pārliecinājušies Kuldīgas novada sociālā dienesta darbinieki.

Direktore vietniece Anda Šlakorciņa novada deputātiem lūgusi šo ideju atbalstīt.

PILNVĒRTĪGI PIESKATĪTI

Debates par to aizsākās sociālo, izglītības un kultūras lietu komitejā, bet lēmums tiks pieņemts domes sēdē 28. septembrī. A.Šlakorciņa pastāstīja, ka aprūpes centra mērķis būtu to pensionāru sociālā aprūpe un rehabilitācija, kuriem vajadzīga uzraudzība. Sociālajā dienestā bieži iegriežas veco cilvēku bērni: vecākiem ir apziņas traucējumi, kas noteikti ģimenes ārsta vai psihiatra diagnozē, vieni mājās viņi nav atstājami, bet tas savukārt pieaugušajiem bērniem neļauj pilnvērtīgi strādāt. Centrā vecos cilvēkus varētu atstāt speciālistu uzraudzībā darbdienu uz astoņām stundām. Viņi tiktu pieskatīti, pabaroti, tur piedāvātu pasīvot brīvo laiku, arī nodarbes sociālo prasmju, pašaprūpes un prāta spēju saglabāšanai. A.Šlakorciņa piebilda – tas būtu gluži kā bērnudārzs, tikai veciem ļaudīm.

GAIDA KONCEPTUĀLU LĒMUMU

Līdzīgi centri ir Ventspilī un Rīgā. Kuldī-

gā tas varētu būt pakalpojums, ko sociālais dienests no kāda pērk. Pagaidām uzrunāts Latvijas Sarkanais Krusts (LSK). Aplēses ir tādas, ka izmaksas par vienu apmeklētāju dienā varētu būt 15 eiro. Atbilstoši iespējām pašvaldība to var finansēt pilnībā vai daļēji. LSK Kurzemes komitejas izpilddirektore Anita Boitmane teikusi: ja pašvaldība būs gatava pakalpojumu pirkt, varētu domāt par to, ka organizācijas telpu Baznīcas ielā 29 pārveidot centra vajadzībām. A.Šlakorciņa uzsvēra, ka pagaidām mūsupusē šī ir brīva vieta tādi palīdzībai un iepirkumā varētu piedalīties arī citi.

JA JĀPIEMAKSĀ, NEIZMANTOS

Deputāti sprieda, ka pakalpojums ir dārgs, tādēļ vajadzētu domāt par klientu līdzmaksājumu, iespējams, to dažādojot. A.Šlakorciņa skaidroja: tādā gadījumā klienti parasti atsakās to izmantot, un tas problēmu nerisina. Līdzīgi bijis ar aprūpi mājās – uzzinot, ka par to jāmaksā, tuvinieki nolēmuši tikt galā paši, bet aprūpējamā cilvēka stāvoklis pasliktinājies. Rīgā līdzīgu centru pilnībā finansējot pašvaldība, Ventspilī to uztur biedrība ar daļēju pašvaldības un daļēju projektu atbalstu. Klientiem pašiem nav jāmaksā nekur.

Inguna Spuleniece

Lasītāju klubīnš sāk trešo sezonu

27. septembrī 17.00 Kuldīgas bibliotēkā jaunajā sezonā pirmoreiz tiksies lasītāju klubīnš. Turpmāk tas notiks mēneša pēdējā trešdienā.

„Šogad sākam agrāk – jau septembrī, turpināsim līdz aprīlim. Ziemassvētku laikā nodarbība izpaliks. Ja kāds vēlas pievienoties, var nākt uz bibliotēku – būsim pirmajā stāvā,” aicina klubiņa vadītāja Mārīte Milzere.

Par šogad iecerēto viņa stāsta: „Turpināsim divās sezonās iedibināto kārtību. Katru reizi iepazīsim grāmatu jaunumus. Tie nāk no manas puses, izmantojot *Kultūras Dienas*, *Stedienas* un citu preses izdevumu informāciju. Jauno grāmatu ir tik daudz, ka grāmatnīcā metas raibs gar acīm. Bibliotēkas direktore Laima Mirdza Ostele parasti dod ieskatu krājuma jaunumus.

Nav gluži kā skolā, ka katram jāsavatavo kas jauns, bet parasti jaunumu daļu papildina klubiņa dalībnieki, kuri kaut ko izlasījuši – vai nu interesantu, vai ne visai. Tad var brīdināt pārējos, ka nav vērts tērēt laiku. Lai gan – cik lasītāju, tik gaumju. Man reiz grāmata nepatika, bet kādam vīrietim tā tīri labi gāja pie sirds.

Cenšamies vienoties, kuru grāmatu vai vairākas izlasīsim visi, lai var apspriest iespaidus. Vairāk esam runājuši par sēriju *Mēs. Latvija, 20. gadsimts*. Viedokļi ļoti

dažādi. Visradikālāk tie atšķīrās, šķiet, par Ingas Ābeles *Klūgu mūku*.

Sosezon gribas mazliet citā rakursā turpināt pirmajā sezonā iesāktu tematu *Kurzeme un literatūra*. Te būtu divi atzari: pirmais – kas par Kurzemi rakstīts caurbraucot un redzot, otrs – literāti, kuri no Kurzemes nākuši. Ieskiecējuši šo tematu jau esam, vajadzētu turpināt, bet, iespējams, loku vēl sašaurinot līdz bijušajam Kuldīgas rajonam.

Ir jau arī klusās vēlmes – kādas tikšanās. Grāmata, kas gāja pie sirds gan jauniem, gan veciem, bija Rimanta Ziedoņa stāstu krājums *Dzīves pieredze un ziepju burbuļi*. Mani ieskaitot, neviens no mums nav isās prozas mīlotājs, tāpēc šī grāmata bija jo lielāks pārsteigums. Varētu lūgt, lai zvaigznes ir labvēlīgas un mums izdodas noorganizēt tikšanos ar autoru.

Būs arī nobeiguma ekskursija, man jau ir dažas ieceres. Pārslāpēt pirmās sezonas piesātināto, emocionālo braucienu diez vai izdosies. Toreiz bijām pie Kaives ozola, Ernesta Birznieka-Upīša dzimtajās mājās, pie Zīgfrīda Annas Meierovica bojāejas vietas, Durbes pilī, Lestēnē un citur. Šopavas ar apceļojām Sēliju. Tiešām žēl, ka laika bija par maz.”

Iveta Grīniņa

Kurzemnieki – uz Latgali
pēc pieredzes.

2. lpp.

Zivis izēd kormorāni
un citi putni.

3. lpp.

Reņģu zupa un
sacepums ar lasi.

4. lpp.

LEC ARĪ RUDENĪ

Lielās lietavas ūdens līmeni Ventā pacēlušas tā, ka pagājušajā nedēļā rumbā zivis lēkāja kā pavasarī, turklāt manītas arī lašveidīgās.

Pagājušonedēļ Ventā ūdens līmenis bija tik augsts, ka rumbu gandrīz nolīdzināja, bet tas ļoti patika gan mums pierastajām vimbām, gan mazāk redzētajiem lašveidīgajiem, īpaši taimiņiem.

Liepājas reģionālās vides pārvaldes inspektors Jānis Sprugevics teic, ka pašreizējo situāciju par plūdiem nevar saukt – ūdens līmenis upē ir tāds, kādam vajadzētu būt ik rudeni, lai zivis no jūras nāktu te nārstot. Taču vismaz gadus desmit bijis tik sausi, ka lašus un taimiņus pie mums varēja manīt tikai decembrī. Parasti nārsts sākas oktobra vidū, arī tad, ja ūdens līmenis nav pietiekami augsts, bet tad zivju ir krietni mazāk, tās palēnām nāk visu sezonu un maluzvejniekiem ir vieglāk notveramas. Tāpēc no zivju

resursu aizsardzības viedokļa par pārmērīgo nokrišņu daudzumu jāpriecājas. Tas gan sagādās lielāku slodzi inspektoriem, uzraugot, lai nenotiktu maluzvejniecība.

„Iespējams, vairāk zivju būs tikušas Ventas augštecē un lielāks nārsts gaidāms mazajās upītēs, kuras sargāt iepriekš nebija tik lielas vajadzības,” tā inspektors.

1. oktobrī sākas lašveidīgo sugu lieguma laiks, un tad nedrīkst ne makšķerēt, ne ar zvejas rīkiem atrasties pie Ventas no vecā tilta līdz Krāčupītes ietekai kreisajā krastā

un arī otrā krastā pretī Melnajai kolkai. To nosaka Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi, kuros norādīti vēl citi aizliegumi nārsta laikā. Lai arī līdz 1. oktobrim vēl gandrīz nedēļa, makšķernieki nevarēsot nodarīt lielu ļaunumu, jo Ventā lašus ķert vispār aizliegts, turklāt to grūtāk izdarīt, ja ir augsts ūdens līmenis kā pašreiz.

Daina Tafelberga
Aivara Vētrāja foto

BRAUC LŪKOT, KĀ AUDZĒ LATGALĒ

„Pagājušogad pēc pieredzes braucām pa Kurzemes piekrasti, lai redzētu zivju pārstrādi. Tā kā šaipusē lielākie uzņēmumi apskatīti, nolēmām doties uz Latgali,” saka Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) Kuldīgas biroja uzņēmējdarbības konsultante Linda Dūdiņa-Hoiere.

Septembra vidū LLKC kopā ar Zivsaimniecības sadarbības tīklu Kuldīgas un Skrundas novada zivaudzētājiem un citiem interesentiem rīkoja braucienu uz Rēzeknes novadu. Grupā bija 16 dalībnieku. Dienā, kad Kuldīgā stipri lija, Latgale kurzemniekus sagaidījusi ar sauli un skaidrām debesīm.

Trīs dažādas saimniecības

Rēzeknes novadā izvēlētas atšķirīgas saimniecības, lai par iespējām dotu pilnīgāku priekšstatu.

Stāsta uzņēmējdarbības konsultante Linda Dūdiņa-Hoiere: „Uzņēmumā *Vlakon* Sakstagala pagastā zivis tiek audzētas dolomīta karjeros. Kad atradnes izstrādātas, tās tika appludinātas. Saimniecībā ir ap 1300 hektāru šādu dīķu, kuros audzē foreles un karpas. Tur zivis arī pārstrādā. Mūs uzņēma struktūrvienības vadītāja Ineta Lontone.

Otra saimniecība, kas atrodas Nagļu

pagastā, ir ar senām tradīcijām – akciju sabiedrība *Nagļi* dibināta 60. gados. Tur zivis tiek audzētas no mazuļiem līdz tirgošanai. Infrastruktūra saglabājusies no padomju laikiem, bet, ieguldot Eiropas fondu naudu, viss tiek atjaunots, arī zivju māja. Mūs uzņēma saimniece Ginta Kalvāne. Jaunums būs tāds, ka tur sāks audzēt samus, ko iepirks no mūsu Ilgoņa Lika saimniecības Laidos. Īpašs ir tas, ka 80% no Nagļu pagasta aizņem ūdens, tāpēc jādoma, kā to izmantot.

Zemnieku saimniecībai *Zvejnieki* Lu-

bānas ezera krastā pieejama tikai publiskā ūdenskrātuve. Zivju kūpināšana ir papildu nozare tūrisma piedāvājumā, un citur viņi tās nepārdod. Ja brauc tūristu grupa, tad kūpina. Saimniece Anna Macāne ir arī pagasta tūrisma informācijas punkta vadītāja un sertificēta vides gide. *Zvejnieku* moto ir *Aktīva atpūta pie lielā Lubāna* – tur ir sporta laukumi un inventārs, lauku pirts ar dīķi, var makšķerēt, vērot putnus, medīt, ogot, sēņot. Šī saimniecība iekļauta Eiropas kulinārā mantojuma tīklā.”

„Latgale pieredzes braucienam izvēlēta tāpēc, ka tur tāpat kā Kurzemes vidiē ar zivkopību var nodarboties tikai iekšzemes ūdeņos – ezeros un dīķos,” skaidro uzņēmējdarbības konsultante Linda Dūdiņa-Hoiere.

Kurzemnieku grupa Rēzeknes novada Sakstagala pagastā pie SIA *Vlakon* dīķa, kas ierīkots agrākajā dolomīta karjerā un kurā tiek audzētas foreles.

Noder arī pieredzējušajiem

„Katrs šāds brauciens ir vērtīgs,” secina pieredzes bagātā, diplomētā zivkope Dzintra Tiltiņa no Rendas pagasta.

Tagad viņa jau pelnītā atpūtā, bet interesi par nozari nav zaudējusi, jaunajiem neliedz padomu. Viņa par redzēto saka: „Man patika uzņēmumā *Vlakon*, diemžēl pašā foreļu audzētavā mūs neielaida. Bija vērts viesoties gan *Nagļos*, gan *Zvejniekos*, redzēt, kā tur apzvejo Lubāna ezeru un uzņem tūristus. Man dīķu nav, bet padomu neliedzu, ja kāds jautā. Kad aicina, piedalos semināros. Kuldīgā pavasarī lasīju lekciju par karpu audzēšanu.”

Kādā virzienā zivju audzēšanai Latvijā vajadzētu attīstīties? Speciāliste atbild: „Novārtā palikuši makšķerēšanas dīķi. Kādreiz tādus ierīkoja daudzi, bet tas ir sarežģīti, jo daudzi izrādījās negodīgi. *Nagļos* runājam ar vadītāju – cilvēki saka, ka neķeras, bet slepus cenšas zivis iznest. Īstenībā ķeras ļoti labi. Kuldīgas pievārtē šādi dīķi bija *Polišos*, bet arī tur ar to vairs nenodarbojas. Kādam drosmīgam vajadzētu šo nozari atjaunot. Arī pārstrāde varētu būt perspektīva, tikai jāatrod, kur pārdot. Vienmēr esmu uzsvērusi: tikko sāk nodarboties ar zivkopību, vispirms jāmeklē, kur saražoto likt.”

Interesē foreļu pārstrāde

„Nezināju, ka Latvijā kas tāds iespējams. Bija pārsteigums redzēt foreļu dīķus dolomīta karjerā un zivju pārstrādes cehu uzņēmumā *Vlakon*,” secina Laidu pagasta *Mīgl-dārzu* īpašnieks Ilmārs Gulbis.

„*Nagļu* zivaudzētavā likās, ka no padomju laikiem nekas nav mainījies – cilvēki izmanto agrāko infrastruktūru. Ļoti liela platība, bet daudzviet nesaņemta. Tomēr interesanti paklausīties, kā strādā viņi.”

I. Gulbis nesen izsolē Kazdangas pusē iegādājies 18 ha dīķu un līdztekus ogu

un augļu audzēšanai nolēmis pievērsties forelēm. „Mums jau bija dīķītis, kurā nārsto karpas, pavasarī nopirkām samu mazuļus. Šī iecere briedusi sen, bet apstākļi sakrita tā, ka varējām sākt īstenot. Bijušajā Kazdangas tehnikuma zivju audzētavā 20 gadus nekas netika darīts. Esam jau izplāvuši dambjus. Šoziem ķersimies klāt nopietni: tūrisim dīķus, atbrīvosim vietu no krūmiem, kokiem, niedrēm. Pavasarī varēsim laist zivis.” Ilmārs atklāj, ka viņa tēvs kolhozā ilgus gadus strādājis par zivkopi: „Kā mazs bērns vienmēr biju klāt, kad dīķi tika

nolaisti. Zināšanu man diezgan daudz. Ko nezināšu, tēvs palīdzēs.”

I. Gulbis uzsver, ka zivkopība Latvijā allaž ir perspektīva un ienesīga: „Šajā nozarē ir daudz uzņēmēju, bet tikai nedaudzi visu pārdomājuši no A līdz Z. Visbiežāk kaut kā pietrūkst, var redzēt, ka dīķu malas neplautas, apkārt krūmi, dzīvo bebbri un ūdeles. Zivkopji sūdzas, ka plēsēji zivis izēd, bet paši vainīgi, jo ar nekoptību nodrošina tiem labus apstākļus. Kāpēc lai plēsējputni tur nedzīvotu, ja apkārt krūmi, kuros slēpties?”

Uzņēmuma *Vlakon* pārstrādes cehā.

Tūrismā vajag būt mutīgam

Ar redzēto apmierināts arī Igors Norvaišs, Raņķu pagasta individuālā uzņēmuma *Karīna* īpašnieks.

Viņš braucienam pievienojies, jo ar šo nozari saistītas ieceres: „Vienmēr ir vērts paskatīties, kā saimnieko citi. Mani visvairāk interesēja *Zvejnieki*, jo viņu nozare vairāk ir tūrisms. Tur redzēju: ja grib nodarboties ar tūrismu, jābūt mutīgam. Saimnieka sieva ir tūrisma informācijas centra

priekšniece, un tādiem cilvēkiem bizness aiziet. Nezinu, vai kaimiņiem iet tikpat veiksmīgi.

Uzņēmuma *Vlakon* pieredzi uz sevi neattiecināju. Lai ierīkotu tādus dīķus un izveidotu pārstrādi, vajadzīgs ļoti liels sākuma kapitāls. *Nagļu* saimniecība ir padomju laika mantojums, bet zivis audzē, ķer un tirgo, apkārtējiem iedzīvotājiem ir, kur strādāt. Man patika, ka katru gadu viņi rīko *Zvejnieku*

svētkus, kas iedibināti padomju laikā. Pozitīvi, ka tradīcijas tiek uzturētas. No mūsu grupas daudziem interesēja konkrētākas lietas – par zivju inkubāciju u.tml. Mājup braucām pa Lubāna ezera dambi, skatījās, ka krūmi applūduši līdz pat ceļam. Nākamajā dienā ziņās dzirdēju, ka tur jau glābšanas darbi.”

Iveta Grīniņa, Lāsmas Reimanes un LLKC arhīva foto

SIA *Vlakon* ražotā foreles terīne – pastēte sviesta apvalkā.

Ko saudzēt vairāk – zivis vai putnus?

Rudens ir gājputnu laiks – vai nu tie pulcējas baros, lai dotos uz siltām zemēm, vai iegriežas pārlidojumā, bet zivēdāju nometnes vietas jebkurā gadījumā parasti atrodas pie dīķiem, tā nodarot kaitējumu saimniecībām.

Balts kā nosēts

Kopš šīgada par zaudējumiem, ko akvakultūrai radījuši zivēdājputni, valsts maksā kompensāciju.

Pirms vairāk nekā desmit gadiem SIA *Skrunda* zivsaimniecībā migrējošo putnu skaita pieauguma dēļ tika ierosināts veidot dabas lieguma zonu. Zivaudzētāji tam piekrita ar nosacījumu, ka tiek samaksāti zaudējumi, kas ierobežojumu dēļ nodarīti saimnieciskajai darbībai. Tobrīd putnu kaitējumu valsts nekompensēja, bet zivju ērgļu, gārņu, ziemeļu un paugurknābja gulbju, kā arī citu mazāku sugu putnu skaits no dažiem pārišiem, kas fiksēti līdz 2000. gadam, jau bija pieaudzis simtos.

Ap to laiku Skrundas dīķos arvien vairāk sāka parādīties arī jūras kraukļi jeb lielie kormorāni – par citām sugām veiklāki, nekaunīgāki un rijīgāki. Citi zivēdāji dienā notiesā līdz puskilogramam, bet kormorāns spējot pat pusotru, turklāt tas mēdz guzu piepildīt ar mazuļiem, un audzētavai tas ir ļoti liels kaitējums. Savukārt gulbi zivis neinteresē, bet tas gaida, kad parādīsies speciālā graudu laiva zivju piebarošanai. Kā stāsta Skrundas zivsaimniecības direktors Arnis Zalcmanis, tad dīķis ir balts kā nosēts. Un katru gadu – baltāks un baltāks. Sazin,

kas apēd vairāk: zivis vai putni?

ILGA RĒKINĀŠANA

A.Zalcmanis norāda, ka attiecībā uz putniem pa šiem gadiem nekas daudz nav mainījies, izņemot skaita pieaugumu. Tāpat kā iepriekš ir daudz zivju ērgļu, gārņu (šogad vairāk balto nekā zivju gārņu) un kormorānu. Pie dīķiem mājā gulbju bari, ap tiem lidinās arī zosis un dzērves (šogad mazāk), kas posta sējumus. Skrundenieki zaudējumus pieteikuši Dabas aizsardzības pārvaldei, kas kopš pagājušā gada aprēķina atlīdzību. Augustā saimniecības dīķi apskatīti, bet vēl nav zināma ne dabā nodarītā skāde, ne matemātiskais aprēķins. „Kādreiz rēķināja vidēji pēc putnu skaita un iespējami apēstajiem kilogramiem, tagad – pēc sugām,” teic zivkopis. „Process ir diezgan ilgs, kamēr sarēķina un izlemj – piešķirt vai ne.”

SATRAUC ŠAUDĪŠANĀS

Viens nosacījums, lai atlīdzību saņemtu, ir platība – ne mazāk kā 0,1 ha katram dīķim. *Skrundai* tās pietiek. Otrā prasība: lai postījumu novērstu, pašiem jāizpilda aizsardzības uzdevumi, kas minēti Ministru kabineta noteikumos. Piemēram, jābūt akustiskiem un

Pat tad, kad uz dīķiem dodas Skrundas zivsaimniecības vīri, tos ielenc putnu bari.

vizuāliem atbaidītājiem.

A.Zalcmanis stāsta, ka dīķiem pārvilkta auklas, iegādāts tā sauktais gāzes lielgabals, kas esot diezgan efektīvs, jo rada medību šāviena troksni. Var uzlikt intervālu, lai šāviens atskanētu, piemēram, ik pēc 15 minūtēm. „Sākumā pašvaldības policija

saņēma zvanus – kas tā par šaudīšanas? Cilvēki tagad pieraduši, bet, cerams, putni gan vēl ne.”

JO TIE NEDARA LABU

Skrundas zivkopji šogad pirmoreiz saņēmuši atļauju kormorānu medībām pīļu sezonas laikā – atļauts nošaut pussimtu

kormorānu. Šis darbs uzticēts Skrundas medniekiem, sezona sākas augustā, un rezultāti vēl nav zināmi. Rudbārzu dabas pētnieks Ints Folkmanis uzskata, ka tas ir viens no labākajiem veidiem cīņai ar kormorāniem, jo tā nav Latvijas putnu suga un mūsu dabai tā nodara vairāk ļauna nekā laba.

Kormorāni uzbrūk arvien vairāk

Straujais kormorānu skaita pieaugums aizvien vairāk apdraud dīķsaimniecības ne tikai Eiropā, bet arī Latvijā, kur tās aizņem nozīmīgu akvakultūras sektora daļu un turpina attīstīties.

Tā secina zinātniskā institūta *Bior* akvakultūras pētniecības un izglītības centra speciālists Viktors Romaņuks. Pēdējos četros gados lielais kormorāns Latvijā reģistrēts Rīgas un Ogres apvidū, pie Daugavas, Lielupes un Ķīšezera. Tur lielākais skaits bijis 100. Daudz to ir arī Kurzemes un Vidzemes piejūras apgabalos, mazāk – Engures un Usmas ezerā. Viena no lielākajām populācijām manīta Latgalē – pie Lubānas ezera saskaitīts ap 300 vienuviet.

NEVAR SAŅERT – SAVAINO

Kā norāda pētnieks, lielais kormorāns var radīt būtiskus zaudējumus, īpaši tām zivaudzētavām, kurās aug mazuļi. Šis putns bez grūtībām var noķert un apēst zivis, kuru garums nepārsniedz 25 cm, un dienā notiesāt pat kilogramu un vairāk. Ūdenstilpēs, kurās kormorāni medī, lielākas zivis, kuras tam par lielu, bieži tiek savainotas. Pēc neveiksmīgajiem centieniem satvert lomu

Jūras krauklis jeb kormorāns barību meklē gan jūrā, gan upēs, ezeros un dīķos. Kad putns apmetas krastā vai uz akmens žāvēt spārnus, tā kontūras atgādina krustu. Tas ir izskatīgs, bet vienlaikus veikls un plēsīgs.

valējās brūcēs var attīstīties infekcija. Tā kā kormorāni ir migrējoši un medījot var doties garos pārlidojumos (līdz 60 km), zivju parazitus un infekcijas tie var pārnēsāt no vienas ūdenstilpes uz citu.

„Redzot kormorānu straujo pieaugumu, var prognozēt, ka nākotnē dīķsaimniecības no tiem cietīs vēl vairāk,” piebilst V.Romaņuks.

„Tāpēc jāizdomā efektīvi, videi nekaitīgi aizsardzības līdzekļi, lai pasargātu zivju resursus, bet arī nekaitētu putniem.”

TĪKLS IR LABĀKAIS

Dīķi pārvilkta ar tīklu. Tas ir viens no pētnieku ieteiktajiem veidiem, kā legāli cīnīties ar lielo kormorānu. Tīklam jābūt izturīgam pret laik-

apstākļu maiņu, nostieptam tā, lai nosēšanās gadījumā putns neieptos. Tāpat tas nedrīkst būt novilkts pārmērīgi. Tiklojumam jābūt smalkam (5–7 cm), ja dīķi vēlas pasargāt no lielāka skaita zivēdāju putnu. Ja ir vēlme pasargāties tikai no kormorāna, tīkla acs izmērs drīkst būt 15–50 cm. Vēlams izmantot tumšus un krāsainus tīklus no pītās

Pētījuma rezultāti Eiropā

• **1970. gadā** saskaitīti 10 000 ligzdojošu kormorānu pāru;

• **2000. gadā** skaits pieauga straujāk – līdz 170 tūkstošiem;

• **2006. gadā** uzskaitīti vairāk nekā 233 tūkstoši pāru.

auklas. Regulāri jāskatās, vai nav iepinušies putni, un tie jāatbrīvo.

AUKLA PAREIZĀ AUGSTUMĀ

Dīķi pārvilkta ar auklu. Vēlamais augstums virs ūdens ir 30–40 cm. Ja būs zemāk, kormorāns pacelšanās laikā var tai pārlēkt pāri, turpretī, ja aukla uzvilka augstāk – palīdot zem tās. Aukla jāpadara pēc iespējas redzamāka, tāpēc nav ieteicamas tumšas nokrāsas un plānas, kuras uz ūdens virsmas nevarētu saskatīt. Pie auklām var piesiet ūdenī peldošus objektus, ko novietot ūdenskrātuves vidū, lai auklai būtu vēlamais augstums un papildus atbaidītu kormorānus.

PIE TROKŠŅA PIEROD

Abas metodes ir diezgan efektīvas pasargāšanai no kormorāniem un arī ekonomiski izdevīgas, bet lielākoties der nelieliem dīķiem. Vēl var radīt trokšņus un atbaidīt vizuāli. Troksnim ir milzīgs trūkums – tādas iekārtas nedrīkst izmantot apdzīvotu vietu tuvumā, jo tās var traucēt cilvēkiem. Turklāt putni ar laiku pie skaņas var pierast un nepievērst tai uzmanību.

**Daina Tāfelberga
Modra Rubeņa
un interneta foto**

Kā pareizi barot karpas

Karpas ir tipiski mierīga visēdāja zivs, kas barojas ar dažādu dabiskas izcelsmes barību, ieskaitot ūdensaugus, vēžveidīgos, kukaiņus, ikrus, kāpurus, kā arī mazākas zivis. Ir svarīgi, ka tās izvēlas barību atkarībā no pieejamības. Lai audzēšana būtu produktīva, jāzina, ar ko un kā karpas barot.

Olga un Vjačeslavs Revini, zinātniskā institūta Bior zivaudzētavas Tome filiāles Pelči veterinārārsti

TRĪS VEIDI

Dīksaimniecībā ir trīs zivju audzēšanas veidi.

- **Ekstensīva** audzēšana – dīķu uzturēšana tiek organizēta tā, lai veicinātu ūdens faunas attīstību dabiskajā ekosistēmā. Zivju blīvums ir zems, un tās barojas dabiski. Karpu produkcija – ap 120 kg/ha.
- **Daļēji intensīva** audzēšana – ar mēslošanu tiek attīstīta dīķa dabiskā bāze, un tas summējas ar piebarošanu. Pārsvārā baro ar augu izcelsmes produktiem: graudiem, kartupeļiem utt. Produkcija – vismaz 500 kg/ha.
- **Intensīva** audzēšana – pamatā ir barošana ar rūpnieciski ražotu, pilnvērtīgu, kombinētu, proteīnu bagātu barību. Produkcija – krietni virs 1000 kg/ha, pat tad, ja ir liels zivju blīvums un neliela platība (arī baseinos). Siltajās valstīs ar ilgāku sezonu var iegūt pat 3000 kg/ha.

ZINĀTNE UN PIEŅEMTAS NORMAS

Pareiza karpu barošana noteiktos apstākļos ir zinātne, tomēr pastāv vispārēji pieņemtas normas. Pēc profesora Jāzepa Sprūža datiem, Latvijā karpas jāsāk piebarot tad, kad ūdens temperatūra pārsniedz 15°C, pakāpeniski pieradinot tās pulcēties noteiktās vietās, kas attīrītas no zālēm un dūņām, un noteiktā laikā (parasti dažas stundas pēc saullēkta). Vislabvēlīgākā ūdens temperatūra ēdināšanai ir 18–24°C (izšķīdusais skābeklis – ne mazāk par 4 mg/l).

Piebarošanu sāk ar nelielām porcijām. Kad zivis pieradušas un ūdens temperatūra ceļas, dienas deva pakāpeniski jāpalielina. Vēlu no rīta vai pēcpusdienas sākumā jāpārbauda, vai izkaisītā barība apēsta (jo pārpalikas sāk rūgt un karpas tur vairs nenāk). Ūdens temperatūra nosaka ne tikai barības sagremojamību, bet arī uzņemto daudzumu. Vasarā labus rezultātus dod karpu barošana 2–3 reizes dienā. Temperatūrā, kas zemāka par 10°C, zivju metabolisms un vispārējā aktivitāte palēninās un tās gatavojas ziemas gulai – tad barošana jāpārtrauc. Karpām ziemas gulā (hibernācija) iestājas, ja ir 4°C.

MAZUĻIEM – ATŠKĪRĪGI

Augoši mazuliem barošanas principi un prakse salīdzinājumā ar cita vecuma grupu zivīm ir

diezgan atšķirīgi. Kad karpu kāpurs tikko izšķīlies, tam nav attīstīta mute un gremošanas trakts. Tādēļ pēc izšķīšanās kāpuri barojas no satura, kas ir dzeltenuma maisiņā. Pēc neilga laika dzeltenuma maisiņš uzsūcas un karpu mazuļi ir gatavi barību uzņemt no ārējās vides.

Audzējot karpas intensīvi, mazuļus sāk piebarot, kad to garums ir 4,8–6,2 mm. Barībai jābūt smalki samaltai (kā miltiem), ar augstu proteīna saturu (34–37%). Ir pieejama rūpnieciski ražota, lietošanai gatava zivju mazuļu barība. Vēlāk daļiņas var būt lielākas atbilstoši augošo mazuļu mutei.

Rūpīgi jāizvērtē barības kvalitāte. Sapelējuši graudi vai kombinēta barība var izraisīt saindēšanos, gremošanas trakta iekaisumu un veicināt infekciju. Pirms izbarošanas graudus vēlams samalt vai saplacināt un izmērcēt. Šādi priekšdarbi uzlabos zivju barības izmantošanu un sagremošanu.

INTERESANTI FAKTI

Barība tiek sakošļāta ar rīkles zobiem, kas atspiežas pret īpašu sabiezinājumu galvaskausa pamatnē. Rīkles zobi spēj sakost cietos gliemežu un gliemeņu vākus.

Pieaugušai karpai nav kuņģa, un barība tiek pārstrādāta zarnās. Barības vads ir savienots ar peldpūsli. Karpas spēj peldpūsli papildināt ar gaisu, to ierīdot, vai – pretēji – izlaist gaisu zarnās.

Dainas Tāfelberga foto

RECEPTES

Katrina Spuleniece-Aišpure, uztura speciāliste

RENĢU ZUPA

Vajadzēs: 200 g renģu, 400 g kartupeļu, 1 burkānu, 1 sīpolu, 1 ēd.k. sviesta, 1 lauru lapu, sāli, pipars, zaļumus (dilles, pētersīļus), 100 g skābā krējuma, pusi citrona.

Kā pagatavot: sīpolus sasmalcina un katlīnā sviestā apcep, pārlej ar 1 l ūdens, pievieno rupjās skaidās sarīvētu burkānu un gabaliņos sagrieztus kartupeļus, pieber sāli un turpina vārīt. Īsi pirms tam, kad dārzeņi gatavi, zupai pievieno pārējās garšvielas un iztīrītas renģes. Pavāra pavisam neredz, lai renģes neizšķīstu, tad tās no zupas izņem un atbrīvo no asakām. Kopā ar sasmalcinātiem zaļumiem liek atpakaļ un uzkarsē. Pasniedz ar krējumu un citrona šķēlīti.

KARTUPEĻU SACEPUMS AR LASI UN GAIENĒM

Vajadzēs: 600 g kartupeļu, 250 ml saldā krējuma, 200 ml piena, 300 g gaiļeņu, sāli, piparus, dažus timiāna zariņus, 400 g laša filejas, 1 ēd.k. citrona sulas, 2 sīpolus, 1 tēj.k. miltu, pusi dārzeņu buljona kubīņa.

Kā pagatavot: kartupeļus sagriež šķēlītēs un kubiņveidā iekļāj ietaukotā cepamajā veidnē, 150 ml saldā krējuma sajauc ar pusi piena, pievieno sāli, piparus un pārlej kartupeļiem. Sakarsētā krāsni 200 grādos cep pusstundu. Laša fileju sagriež biezās šķēlēs, pār-laista ar citrona sulu. Sagriež sīpolus. Pannā uzkarsē sviestu un tajā apcep gaiļenes, pievieno sīpolu, sāli un piparus. Iemaisa miltus un maisot pakarsē. Atlikušo pienu sajauc ar saldo krējumu, timiāna lapiņām un buljona kubīni, pārlej gaiļenēm un uzvāra. Laša šķēles liek uz ceptajiem kartupeļiem, pārkausa ar sāli un pipariem. Virsū liek gaiļeņu mērci. Sacepumu turpina cept krāsni cept vēl 30 minūtes.

ZIVS FILEJA ALUS MĪKLĀ

Vajadzēs: 500 g zivs filejas bez ādas (menca, heks, tilapija u.c.), pusglāzi kartupeļu cietes, eļļu cepšanai. Mīklai: 1 glāzi miltu, sāli, maltus melnos piparus,

1 glāzi tumšā alus; Mērcei: ¼ glāzes smalki sagrieztu marinētu pipargurķīšu, 1 glāzi majonēzes, 2 ēd.k. citrona sulas, 1 ēd.k. smalki sagrieztu pētersīļu lapiņu, pusi neliela sīpola, 1 tēj.k. angļu sinepju.

Kā pagatavot: mīklai bļodā samaisa miltus ar sāli un pipariem, pielej alu un sajauc viendabīgā masā. Mērcei visas sastāvdaļas sajauc un noliek, lai saveļkas. Zivs fileju sadala gabalos. Dziļā pannā ielej diezgan daudz eļļas un uzkarsē. Zivs gabalus apviļā cietē, iemērc mīklā un liek eļļā cepties, līdz tie kļūst zeltaini brūni. Gatavos gabaliņus liek uz salvetes, lai notek liekā eļļa. Pasniedz ar mērci.

MAKŠĶERNIEKU STĀSTI

Veiksme jānopelna

Alberts Dinters, kaislīgs makšķernieks, TV3 raidījuma *Bez tabu* korespondents:

– Tas bija vēl tajos laikos, kad Latvijā, palūkojot pa logu, varēja saprast, kāds gadalaiks. Ir piektdienas vakars, kad ceļš no dižpilsētas ved uz Kuldīgu. Jau pa ceļam iekšā urķējas nemiera rūķītis, liekot saprast, ka ir īstais brīdis doties uz upi. Kad

auto ieripo pagalmā, pamostas nešķīstais gars, kas čukst: „Kur skriesi? Paskaties – saule jau zūd aiz apvāršņa.” Nekā nebija! Pīcka rokās, hūte galvā, un aiziet uz upi. Jāizlūko, kas notiek tuvējās krācītēs, un, ja nevienam zivi nemanīs, tad upes ūdeņos var noslēcināt darba nedēļas nemieru un nogurumu.

Sākotnēji lietā tiek likts balts rotiņš, pret kura graciozītāti

daudzas nāras, atvainojiet, zivis, nav varējušas palikt vienaldzīgas. Metieni seko viens otram, bet nekā vairāk par zaļajām, nē, ne līdakām, bet zālēm uz āķa nav. Tā vien šķiet, ka mājās būs jādodas ar tikpat bēdīgu sejas izteiksmi kā tenisistam Gulbim pēc zaudējuma. Pag, kā tur bija tas teiciens? „Padoties nav atļauts”

Ja zivis par mani smejas, paņirgāšos arī es. Kastītē sameklēts vislielākais bleķis, kas ar skaļu plunkšķi tiek ielidināts noskatītā vietā. Pāris šādu metienu, un makšķerāuklas galā tiek pielikts iepriekšējais, baltais rotiņš. Metiens, un ... makšķerāukla nostiepjās tā, ka diženais vijoļu meistars Stradivari no skaudības par tik labi nospriegotu stīgu kļūtu zaļš. Ir! Badapātāga saliecas kā indiāņu loks, asins dzīslās sāk rīņot. Pieķēries kaut kas liels! Zivs cenšas pamukt dziļumā zālēs, es – šamo dabūt krastā. Peldonis, acīmredzot jūtot, ka nu būs s..., uztaisa baisu cirtienu, bet tad, laikam sapratis, ka jākap-

itulē kā fričiem Otrajā pasaules karā, tas padodas. Un krastā cēli tiek izcelta 2,98 kg mežavimba.

Šī episkā kauja notiek piektdienā ap 21.00–22.00. Un tas ir tikai sākums. Nākamajā dienā ciemos ierodas kupls pulks draugu. Kamēr sievišķi septē pa virtuvi, puisiešiem tiek izstāstīts iepriekšējās dienas piedzīvojums. Visiem āķis lūpā, izķertas visas badapātāgas, dodamies uz upi, uz iepriekšējā vakarā apciemotajām krācēm.

Visi smīkņā bārdā, bet spinningus mētā cītīgi. Sak', varbūt vakardienas loms nav tikai nejausība. Atnācis upes krastā, nolemju taktiku pamainīt. Uzreiz tiek uzlikts lielākais bleķa šūpiņš, kas, iekrītot ūdenī, taisa lielu troksni. Pēc tam ar ūdeni atkal sastopas baltais rotiņš,

kas iepriekš izrādījās liktenīgs noķertajai zivij. Divi metieni, un sajūtu spēcīgu cirtienu. Atkal ir! Tajā pašā vietā, kur vakar! Blakus stāvošo draugu smīns noplok. Neliela cīņa, un no ūdens atkal tiek izcelta mežavimba! Šoreiz mazliet smagāka par 3 kg.

Pēc nelielas fotosesijas ar skaistuli atkal ūdenī ielido mākslīgā ēsma. Laiks rit, kļūsums. Pēkšņi kāds no draugiem iebļaujas: „Eu, rekur izlēca!” Tiešām – upē kāda zivs uzmetusi plunkšķi. Draugs vēl nosaka: „Nu, dabū to laukā!” Metiens! Cope! Blakus stāvošajiem žoklis paliek vaļā. Trešā mežavimba – ap 2 kg. Nepilnās divās dienās trīs teicami eksemplāri! Kā savulaik teica kāda populāra TV raidījuma redaktors – veiksmē.

Kurzemnieks

sadarbībā ar Zivju fondu, Lauku atbalsta dienestu, biedrību *Darīsim paši!*

To veidoja Daina Tāfelberga, Iveta Grīniņa, Lāsma Reimane. Māksliniece un maketētāja Inese Slūka. Redaktore Daiga Bitiniece.

Tirāža – 3667. Tālr. atsauksmēm 63350567; e-pasts: redakcija@kurzemnieks.lv.

Darīsim paši!

Lauku atbalsta dienests

Sapnis par brīvprātīgo darbu piepildījies

„Mana motivācija vienmēr ir tāda – neatkarīgi no tā, ko dari, dari labu, jo viss labais vienmēr atgriežas pie devēja,” saka bijusī kuldīdzniece ELZA JUNKERE, kura šovasar piepildījusi sapni un kā brīvprātīgā strādājusi Ganas Republikā Āfrikā.

Pirms tam Elza beigusi V.Plūdoņa Kuldīgas ģimnāziju un pārcēlusies uz dzīvi pie vecākiem Lielbritānijā.

VIENMĒR TO VĒLĒJUSIES

„Viens no sapņiem bija kā brīvprātīgajai aizbraukt uz kādu mazāk attīstītu valsti Āfrikā un palīdzēt, nesaņemot materiālas vērtības. Brīvprātīgo programmā var saņemt tik daudz pozitīvu emociju, jaunu pieredzi, iepazīt citu kultūru, cilvēkus! Tas ir daudz vērtīgāk par jebkuru naudas summu. Nauda nāk un iet, bet emocijas un pieredze nevar atņemt.”

Februārī vietnē *Instagram* Elza ieraudzījusi programmu *International Citizen Service*, kurā var pieteikties brīvprātīgajam darbam. „Domāju, kāpēc gan ne, vienmēr esmu to vēlējusies. Aizpildīju anketu, pēc pāris dienām jau bija telefonintervija. Pēc tam saņēmu ielūgumu uz nākamo sarunu Londonā, kurā tika novērtēts, vai esmu pietiekami prasmīga, lai darbotos šajā projektā. Intervijai bija vairākas daļas, diena bija piesātināta un interesanta. Pēc nedēļu ilgas gaidīšanas uzzināju – jā, esmu uzņemta.”

PĀRDOD MANTAS, NOSKUJ MATUS

Tas ne tuvu nebija viss, kas vajadzīgs, lai sēstos lidmašīnā. „Tika uzdots savākt noteiktu naudas summu, man tie bija 800 paundi (mārciņas – aut.). Bija jāizveido savs ziedojumu konts, no kura visu iegūto pārskaitīju labdarības organizācijai *Challenges Worldwide**. Lai summu savāktu, pārdevu nevajadzīgās kleitas, kurpes, rotaslietas un citas mantas. Mana draudzene ir friziere, viņa bija gatava noskūt daļu no maniem matiem – tas bija izaicinājums, lai ieinteresētu cilvēkus ziedot. Noskūtos matus atdevu labdarībai, lai izveidotu parūku kādam, kam to vajag. Lielu atbalstu saņēmu no vecākiem un brāļa – viņi bija lepnī par to, ko daru.” Vēl bija jānokārto dokumenti un veselības jautājumi.

SPĒJAS JĀPIERĀDA

Pārliecināt tos, kuri brīvprātīgos nosūta, nemaz neesot viegli: „Bija jāparāda liels gribasspēks, jāiegulda darbs, lai tiešām tur nonāktu. Neilgi pirms tam trīs dienu mācībās Skotijā, Edinburgā, uzzinājām visu, kas būs jādara Ganā. Tikām informēti gan par darbu, gan vietu, kurā dzīvosim, aktivitātēm brīvajā laikā, drošību un citiem noteikumiem.”

VIETĒJĀ DZĪVE

„25. jūnijā no savas dzīvesvietas Sautportā devos uz Londonu, lai sāktu ceļu uz Ganu, kur nākamās desmit nedēļas pavadīju pilsētā Kumasi. Tur devās aptuveni 30 jaunieši. Pirmā nedēļa bija domāta grupas saliedēšanai, iepazīšanās gan ar Ganas, gan Anglijas brīvprātīgajiem. Dzīve ģimenēs ļāva tuvāk iepazīt kultūru, tradīcijas un sadzīvi. Manā ģimenē dzīvojam seši brīvprātīgie: četri puīši un divas meitenes. Mamma bija šuvēja, tētis strādāja par autobusa šoferi, pārim bija trīs gadus veca meitiņa.

Katru rītu cēlos ap septiņiem. Stunda jāpavada ceļā līdz darbam, darba laiks no 9.00 līdz 16.00. Strādājām pirmdienās, otrdienās,

Elza ar citiem brīvprātīgajiem ekskursijā.

ceturtdienās un piektdienās. Trešdienās bija grupas tikšanās, kurās apspriedām noteikumus un plānus, kā arī mācības, lai pēc programmas iegūtu kvalifikāciju menedžmentā un vadībā – biznesa konsultants.”

KURPES SOCIĀLAJOS TĪKLOS

„Ganā strādāju uzņēmumā, kas ražo kurpes, somas, makus un rokassprādzes. Vadītāja bija sirsnīga sieviete, kas apavus taisīja no otrreizējiem materiāliem, kā arī no tradicionālajiem Ganas audumiem. Vērojot procesu, sapratu, ka tas ir viegli. Pirmās četras nedēļas kopā ar vietējo brīvprātīgo analizējām uzņēmuma darbu un datus apkopojām prezentācijā. Pēc tam secinājām, kādi ātri uzlabojumi vajadzīgi. Centāmies tos paveikt nākamajās sešās nedēļās. Vēl rekomendējām, ko uzņēmumam vajadzētu darīt ilgtermiņā.

Es vairāk strādāju ar mājaslapām un sociālajiem tīkliem, palīdzēju fotografēt. Tur viss tiek pierakstīts ar roku uz papīra, bet es iemācīju strādāt ar datorprogrammām. Pēdējā nedēļā visu apkopojām un īpašniecei devām dažādus ieteikumus. Pēc tam *Challenges Worldwide* mēģina atrast investorus un turpina uzturēt kontaktus ar uzņēmumu, lai uzzinātu, kā pēc brīvprātīgo došanās prom tas turpina progresēt. Cik zinu, mūsu uzņēmums saņēmis līgumu sadarbībai ar Vāciju.

Pilsētā Kumasi uz ielām valda liela netīrība, tomēr pliks neviens tur neskraido, un privātmājās sadzīve esot kā jau mājās.

Elza Junkere Āfrikā, Ganā, strādāja nelielā uzņēmumā, kas ražo kurpes. Attēlā – kopā ar tā īpašnieci un brīvprātīgo kolēģi.

Brīvdienās var apskatīt tūristu iecienītas vietas.

„Noskūt daļu no matiem – tas bija izaicinājums, lai ieinteresētu cilvēkus ziedot. Matus atdevu labdarībai, lai izveidotu parūku kādam, kam to vajag.”

Šī programma parādīja to, ka arī Āfrikā ir tikpat izglītoti cilvēki, tikai nav tik daudz resursu, lai izsistos.”

Vēl Elza katru otro nedēļu kaut ko labu darījusi apkaimē. Viens tāds darbs – savas prasmes nodot kādā Kumasi skolā: „Pieņemam, mācījam veidot lietas no otrreiz izmantojamajiem materiāliem.”

MĀJĀS PIRMS TUMSAS

„Pēc darba ģimene mūs sagaidīja ar vakariņām. Bija arī pienākumi mājās: uzkopšana, trauku un veļas mazgāšana. Cilvēki tur ceļas ap pieciem no rīta un gulēt iet jau astoņos vakarā. Diena beidzas agri, jo nakts iestājas jau septiņos. Tāpēc jābūt uzmanīgam – ja nezina apkārtni, jācenšas būt mājās pirms tumsas, jo viegli var apmaldīties. Ielas tur nav tādas, kā pie mums, tās ir bedrainas un vienai otram ļoti līdzīgas. Nedrīkstējām peldēties atklātajos ūdeņos.”

Sestdienās, grupas saliedēšanas dienās, dalībnieki darījuši ko aizraujošu: bijuši Kumasi pili, pie Bosomtves ezera, spēlējuši golfu, peldējuši baseinā, devušies uz centrālo tirgu, veikaliem un muzejiem.

STEREOTIPI UN ĪSTENĪBA

„Biju sagatavojusies tam, ka tur nebūs dušas un normālas dzīvošanas, tomēr viss tur ir: labas tualetes, dušas, mājas kā mājas, daudz veikalu. Dzīvoju ļoti tīrīgā, kārtīgā privātmājā. Cilvēki ģērbjas labi, neviens pliks neskraida, kā tiek attēlots medijos. Atkritumus vietējie sadedzina. Apkārtne, kurā

dzīvoju, gan bija ļoti piedrazota ar plastmasas pudelēm, maisiņiem, gumijas riepiem, un to nebija patīkami redzēt.

Ganā biju lietus sezonā, kad vidējā gaisa temperatūra ir no +26°C līdz +30°C. Ļoti putekļains, nebija vēja. Jādzer daudz ūdens, lai nepaģēbtu no dehidratācijas, bet no krāna nedrīkstēja, jo tā var saindēties. Jābūt uzmanīgiem ar ēdiena izvēli. Pirms tam domāju, ka mans vēders panes visu, tomēr tā nav – nācās apmeklēt slimnīcu, jo, ieturējusi maltīti kādā ēstuvē, dabūju vēdera infekciju. Daudzās ēdienu gatavo turpat, uz ielas. Tas tiek cepts lielā daudzumā eļļas, lai izvairītos no baktērijām. Banāni tur daudz saldāki, tāpat mango un ananāsi garšo daudz labāk. Pietrūka saldumu, piena produktu un dārzeņu, jo tie tur ir ļoti dārgi. Pietrūka arī segas, jo tur cilvēki sedzas ar plāniem paladziņiem.”

Internets Ganā ļoti slikts. Lai nokļūtu galā, pirmajā dienā izmantojuši navigāciju *Google Maps*, bet tā aizvedusi pilnīgi uz citu vietu. Interneta gigabaiti pazūdot daudz ātrāk nekā Eiropā.

Mazliet pārsteidza tas, ka vietējos, īpaši bērņus, izbrīna baltas ādas krāsas cilvēks. Viņi mani sveicināja ik uz stūra! Nevaru saskaitīt, cik reižu dienā teicu *hallo*. Cilvēkiem tur nepatīk, ja viņus fotografē. Sabiedriskais transports bieži pārkāpj satiksmes noteikumus. Ganā cilvēki ir ļoti ticīgi – baznīcu apmeklē trīsreiz nedēļā, dzied un lūdzas tā, ka var dzirdēt visā pilsētā. Es tur gāju katru otro nedēļu.”

OTRAM DODOT, PILNVEIDO SEVI

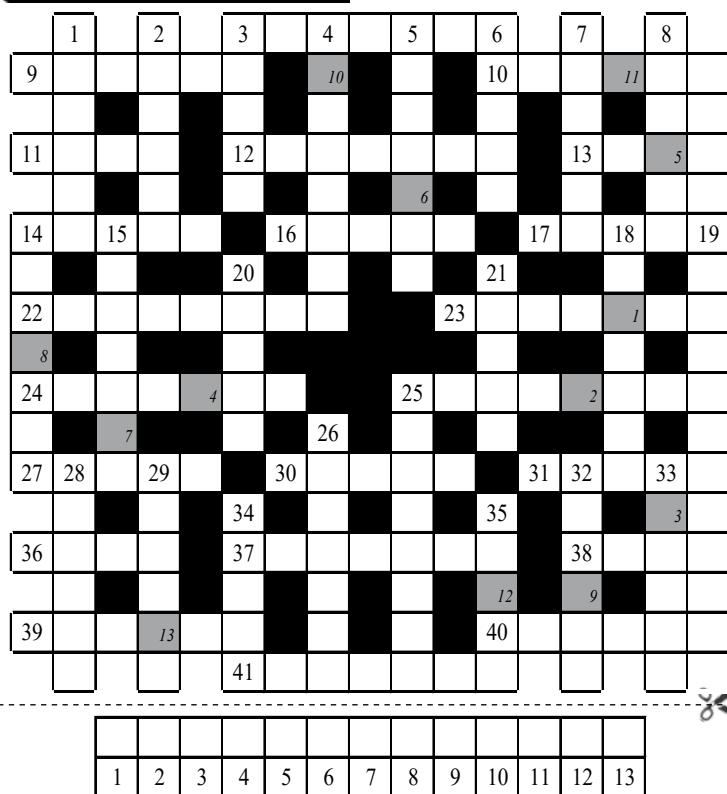
„Tiem, kuri domājuši piedalīties kādā brīvprātīgo projektā, es ieteiktu to darīt, lai vēlāk nenožēlotu, ka palaida garām iespēju. Tas ļauj ne tikai palīdzēt citiem, bet vienlaikus arī sakārtot un pilnveidot sevi: ceļot, iegūt milzu pieredzi pilnīgi citā vidē, iepazīt kultūru. Protams, jāizvērtē, vai esat tam psiholoģiski gatavi, jo gadās arī redzēt tādus skatus, kas nav visai patīkami. Bet es noteikti vēlos brīvprātīgajā darbā doties atkal – meklēšu vietu, un tā noteikti būs kāda cita Āfrikas valsts.”

**Challenges Worldwide* ir labdarības organizācija, kas brīvprātīgos sūta uz mazāk attīstītām valstīm, lai palīdzētu tur izvērst uzņēmējdarbību.

Lāsma Reimane
Elzas Junkeres arhīva foto

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Veidojusi Arnita Dobeļa.

Risinājumu gaidām līdz 27. septembrim.

Horizontāli: 3. Tāda, kas viegli drūp, lūst, plaisā. 9. Mantas, saipi, ko braucēji ved sev līdzi. 10. Pilnība, labākais paraugs, centienu augstākais mērķis. 11. Iespēja pakļaut sev citus, būt noteicējam pār citiem. 12. Valsts Āzijas dienvidos. 13. Vērtības vienība spēļu kārtij (dsk.). 14. Sauszemes gabali, ko aptver ūdenstilpes. 16. Dabiska ūdenstilpe sauszemes iedobumā, padziļinājumā. 17. Papīra loksnes daļa (dsk.). 22. Dzīvot līdzās, kopā bez strīdiem, ķildām. 23. Kustīga, jautra, nebēdnīga. 24. Tāda, kas kļuvusi parasta, regulāra; pierasta. 25. Steigā padarīt. 27. Slikts dzēriens vai negaršīga vīra. 30. Organizējot, pārzinot, dodot norādījumus, virzīt kādu darbību. 31. Apmērt ar rokām un vilkt sev klāt. 36. Mūžzaļi skujkoki vai krūmi. 37. Krietns, godīgs. 38. Mobilo sakaru operators Latvijā. 39. Ar spar, spēku sist, sviest. 40. Rokot, rakņājot radušies nelīdzenumi. 41. Glīti, daļi.

Vertikāli: 1. Aukla, siksna pie iemauktiem dzīvnieka vešanai. 2. Nāra. 3. Kādas valsts iedzīvotāji kopumā. 4. Liekot, virzot, atdabūt nost, atālināt. 5. Graudzāļu stumbri. 6. Paralēlām līnijām norobežotas vietas. 7. Mērvienības daļas atzīme. 8. Tieva un gara. 14. Vāveru dzimtas neliels grauzēju kārtas dzīvnieks. 15. Vadonis, vadītājs politiskā partijā, organizācijā. 18. Konditorejas izstrādājums. 19. Nosaukt skaitļu rindas skaitļus secīgā kārtībā. 20. Apakšzemes ūdens dabiskā izteka virs zemes. 21. Vienģadīgs cerains sausumizturīgs graudzāļu dzimtas labības augs. 25. Tādas, kurām ir tieksme pretoties, rīkoties pretēji citu gribai. 26. Untumaina. 28. Veiksmīgs kara, cīņas un sacensības iznākums. 29. Plāna, šaura koka, arī metāla vai plastmasas kārts apmalei, ietvaram (dsk.). 32. Priekšmets, kam ir kuba forma. 33. Nepamatota, pēkšņa vēlēšanās, iegriba. 34. Ar redzi uztveramā apkārtnē, daba. 35. Zīrga astes vai krēpju sari.

Pareizā atbilde: TOKSOPLAZMOZE

(toksoplazmu izraisīta cilvēku un dzīvnieku invāzijas slimība).

Atbildes. Horizontāli: 1. Aneksija. 5. Kvadr. 10. Izoglosa. 11. Hoffies. 13. Zīss. 14. Anatēma. 15. Meka. 18. Odins. 19. Apostāzija. 21. Flora. 22. Krona. 27. Korejietis. 28. Arābi. 31. Roka. 32. Pietura. 33. Enki. 36. Aploksne. 37. Korifejs. 38. Iesnas. 39. Aspazija. **Vertikāli:** 1. Abioze. 2. Epoksīdi. 3. Sula. 4. Jāsons. 6. Vats. 7. Dieveris. 8. Smaganas. 9. Rotmistrs. 12. Steps. 16. Anglija. 17. Fāfnirs. 20. Trieciens. 23. Skarlati. 24. Brokolis. 25. Kioto. 26. Abinieki. 29. Argons. 30. Piesta. 34. Akla. 35. Ļipa.

Pareizi atbildējuši: Vizma Dzalba, Bruno Mekšs, Gunta Vāciete, Helēna Remerte, Velta Višņevska, Biruta Insberga, Katrīna Speciūsa, Skrundas pasta nodaļas kolektīvs. Atmiņējumu, izgrieztu no laikraksta (ne kopētu), sūtiet uz redakciju *Krustvārdu mīklu konkursam*, Kurzemnieks, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemetiet redakcijas vēstuli kastītē!

KULDĪGAS BIBLIOTĒKĀ

Romāns par igauņu meiteni

Igauņu rakstnieces Kai Āreleidas romāns *Pilsētu dedzināšana* vēsta par igauņu meitenes bērnību un pieaugšanu 20. gs. 50. un 60. gados, kur blakus komunālā māju sadzīviskajai rošībai par zudušajiem neatkarības gadiem atgādina studentu korporācijas lepnā ēka un krāšņie Vunderlihas kundzes stāsti. Igaunijas kultūras nedēļrakstā *Sirp* šis darbs nosaukts par vienu no pērnā gada lielajiem romāniem, kam izdevies portretēt veselu paaudzi.

KONKURSIŅŠ

Tēlotājmākslas spēle

130. kārta

Ebreju izcelsmes gleznotājs un grafiķis, viens no zināmākajiem impresionistiem Vācijā (1847–1935). Studējis Berlīnē, Parīzē un Nīderlandē. No 1922. līdz 1933. gadam bijis Prūsijas Mākslas akadēmijas prezidents.

Atbildes gaidām līdz 26. septembra 12.00: *Tēlotājmākslas spēle*, Kurzemnieks, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv, vai redakcijas durvju pastkastītē.

129. kārtas atbilde: Johans Heinrihs Fisli (Lielbritānijā saukts par Henriju Fuseli), *Murgs*.

Pareizi atbildējuši: Ausma Kreidere, Ingars Neimanis, Guntis Obodņikovs, Velta Višņevska.

MANA AIZRAUŠANĀS

Skatuve: neskaitāmi koncerti un jautri brīži

„Dziedāšana ansambli man devusi ne tikai muzikālo izaugsmi, bet arī dzīvē noderīgas rakstura iezīmes,” secina ēdolniece Beatrise Šmidberga, kura studē medicīnu Rīgas Stradiņa universitātē un dzied Kuldīgas vokālajā grupā *Karameles* un *Trifeles*, ir piedalījies Eirovīzijas un šova *X faktors* atlasē un citos konkursos.

TIKAI AIZGĀJA LĪDZI

„Es dziedu jau kopš sākumskolas, kad dziedāju skolas korī, jo bija jāizvēlas kāda ārpusstundu nodarbība. Vienlaikus iestājos Kuldīgas mūzikas skolā, kur apguvu saksofona spēli. Izvēle par labu mūzikas skolai bija ģimenes nopelns, jo tur savā laikā mācījusies gan mamma, gan māsa.

Nedaudz nopietnāk ar dziedāšanu sāku nodarboties, kad pavisam nejaušā veidā nokļuvu Agneses Čičes vadītajā popgrupā *Putas*. Aizgāju draudzenei līdzi uz mēģinājumu, taču sagādījās tā, ka *Putām* tajā dienā bija koncerts, kurā vajadzēja uzstāties arī man, lai kuplinātu sastāvu. Šajā grupā nodziedāju vairākus gadus, un tad Agnesei radās superīga ideja izveidot sieviešu vokālo ansambli *Karameles*, kur arī man ir tas gods dziedāt vēl šodien. Būt *karamelei* ir patiešām aizraujoši!”

Piecos gados sakrājis tik daudz patīkamu atmiņu: kopā nodziedāti neskaitāmi koncerti un, protams, piedzīvoti ļoti jautri brīži. „Bet ansambli ir svarīgi rēķināties ar pārējiem grupas biedriem – neviens nedrīkst būt egoists. Tāpat jāsaprot, ka apkārtējie uz mani palaužas, līdz ar to laika gaitā tiek izkopta atbildības izjūta.”

Bez *Karamelēm* Beatrise vēl dzied jauktajā ansambli *Trifeles*, ar kuru pēdējie mēneši bijuši sa-

Beatrise dzied Kuldīgas vokālajā grupā *Karameles*. Attēlā – komponista Egona Valtera jubilejas koncertā Brocēnos.

springti, jo tas piedalījās TV3 šovā *X faktors*: „Liels, satraucošs piedzīvojums, kurā ieguvām milzu pieredzi un pozitīvas emocijas. Kā mums gāja? To var uzziņāt, skatoties raidījumus.”

BŪS ĀRSTE

„Es sevi vairāk raksturotu kā cilvēku, kurš vērstas uz eksaktām zinātnēm, taču ar radošuma piegāšanu, tāpēc man nekad nav bijusi doma profesionāli savu dzīvi saistīt ar mūziku. Tā ir sirdslieta, ar ko pabarot dvēseli. Ar vaļasprieku vienmēr nevajag nodarboties profesionāli.”

Beatrise absolvējusi Kuldīgas Centra vidusskolu. „Pirms gada sāku studijas Rīgas Stradiņa universitātes Medicīnas fakultātē. Lai arī zinu, ka grūtākais vēl tikai priekšā, izvēli neesmu nevienam brīdī nožēlojusi. Par medicīnu nopietnāk sāku domāt jau pamatskolas beigās, kad pa galvu lidinājās visdažādākās domas, taču katru reizi atgriezies pie ārstes profesijas. Tas laikam tāpēc, ka nekas cits sirdij nelikās tik tuvs. Es smejos, ka medicīnu izvēlējos tāpēc, lai ilgāk var būt students. Par laimi, arī medicīnas studentiem nav tikai neskaitāmi pārbaudījumi un grāmatu kaudzes. Atliek laiks arī atpūsties un izbaudīt jaunību.”

BEATRISĒ ŠMIDBERGA iesaka:

- ja grib dziedāt vai muzicēt, der sameklēt tieši sev sāstošu mūzikas stilu,
- atrast cilvēku, kurš ar visu sirdi audzēkni ieguldīs darbu, sniegs vokālās iemaņas un zināšanas. Pareiza pedagoga izvēle ir vissvarīgākā.

LAI IZSAPŅOTAIS PIEPILDĀS

„Brīvajā laikā cenšos sevi uzturēt formā kā fiziski, tā garīgi. Ik pa laikam apmeklēju koncertus, izrādes vai citus pasākumus, ko lielpilsēta piedāvā. Lai arī steidzīgā Rīgas dzīvē mani aizrauj, citreiz labprātāk izbaudu vienatni ar labu filmu vai virtuvē pagatavoju ko garšīgu, fonā uzliekot mīļākās līdzī dziedamās dziesmas.”

Beatrise atzīst, ka ir sapņotāja: „Jautājums par nākotnes plāniem ir sarežģīts, taču, jo vairāk domāju, jo vienkāršāka kļūst atbilde: lai viss iecerētais un sapņotais piepildās. Ik dienu sapņoju gan lielākus, gan mazākus sapņus, taču pagaidām tos paturēšu pie sevis.”

Lāsma Reimane
Beatrisē Šmidbergas arhīva foto

PĀRDOD

Pārdod divistabu **DZĪVOKLI** Kuldīgā, malkas apkure. Tālr. 20278499.

KULTIVATORUS, sējmašīnas, arkus, graudu kombainus. Tālr. 29752090.

Pārdod **PVC LOGUS** un **DURVIS**, visu veidu žalūzijas, bīdāmās durvis, moduļu virtuves. Iespējams līzings. Mucenieku iela 25, tālr. 28448638, Gravas iela 1 (*Elvi*), tālr. 28378818.

PVC LOGUS, DURVIS, PALODZES. Mērišana, montāža, piegāde. E-pasts: imk@inbox.lv, tālr. 26441415.

Pārdod jaunu metāla **APKURES PLĪTI**. Tālr. 26056554.

SUJUENUS, TŪJAS, dekoratīvos kokus, krūmus. Tālr. 26516332.

Pārtikas **KARTUPEĻUS**. Tālr. 26262343.

KOKMATERIĀLUS. Tālr. 28796607.

Sausu, skaldītu **MALKU** ar piegādi. Tālr. 27885688.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Ātra piegāde. Tālr. 26627800.

Sausu, skaldītu bērza **MALKU** maisos. Tālr. 26544462.

SIA *AJG plus* – sazāģētu lapkoku nomaļu **MALKU**. Tālr. 29399939.

Ar piegādi pārdod sausu, skaldītu **MALKU**, zāģētavas atgriezumus, 3 m garu lapkoku meža malku. Tālr. 29249578.

Skaldītu meža **MALKU** visām apkures sistēmām, cena 25 EUR par krāvēju steru ar piegādi. Tālr. 24957247.

TRŪDMĒSLUS 50 l maisos ar piegādi, cena 3 eiro/gab. Tālr. 26776151, 28115501.

A.Grosa stādaudzētava
tirgos **AUGĻU KOKU**
UN OGULĀJU STĀDUS
Kuldīgas tirgū otrdien,
26. septembrī.

Kuldīgā,
Mederu ielā 8,
pērk
GAILENES,
baravikas, liepenes
un alksnenes bez
kātiņiem, BRŪKLENES.
Tālr. 22481824.

W
SVEASKOG
BEZ MAKSAS ATTĪRA
NO KRŪMIEM
laukus un citas
aizaugušas platības.
PĒRK
zarus, cirsmu atlikumus,
šķeldojoamo materiālu.
ĀTRA SAMAKSA.
25 622 293 (Āris)

PĒRK

SIA *Lāses AM* kautuve par labām cenām iepērk **GOVIS, BULLUS, TELES**. Bioloģiski sertificētiem lopiem augstas cenas. Piemaksa par nodoto lopu daudzumu, par gaļas šķirņu lopiem. Tālr. 29353243, e-pasts: lases@inbox.lv.

SIA *AIBI* iepērk **LIELLOPUS, JAUNLOPUS, AITAS, ZIRGUS**. Labas cenas. Samaksa tūlītēja. Svāri. Tālr. 26142514, 20238990.

Zis Purvmaļi iepērk **JAUNLOPUS** un **LIELLOPUS** dzīvsvārā/kautsvārā. Samaksa skaidrā naudā vai ar pārskaitījumu. Elektroniskie svāri. Tālr. 29258394.

SIA *Valinda* – **LIELLOPUS, JAUNLOPUS, TEĻUS**. Tūlītēja samaksa. Tālr. 29434034.

Zis SMAIDAS pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 20278671.

Vieglās **AUTOMAŠĪNAS**, traktoru **PIEKABES, INVENTĀRU**. Tālr. 26104984.

MEŽUS, CIRSMAS, MALKU – ātra un laba samaksa. Palīdz noformēt dokumentus. Tālr. 26544462.

Latvijas mežsaimnieks – **MEŽUS** ar **ZEMI**. Tālr. 26106212.

SIA *PRIEDES AG* pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS** un **CIRSMAS**. Tūlītēja, visaugstākā samaksa. Tālr. 26993794.

Bērza, melnalkšņa, ozola, oša **ZĀGBAĻKUS**. Tālr. 29428876.

Latvijas mežsaimniecības uzņēmums par ļoti labu samaksu nopirks meža īpašumu vai arī augošus kokus jūsu īpašumā. Sertificēts taksators izgatavos meža inventarizācijas lietu, cirsmu skices, robežstīgu un kupicu atjaunošanu. Uzņēmuma mežzinis sniegs jums profesionālas konsultācijas par nepieciešamajām mežsaimnieciskajām darbībām jūsu īpašumā **BEZ MAKSAS**. Garantējam gan profesionālu un godīgu attieksmi, gan ļoti labu samaksu. Tālr. 26129919, 28368838, info@lmu.lv.

SIA *ML Dvīņi* pērk **ŠKELDOJAMO MATERIĀLU**: zarus, krūmus, nomaļus. Tālr. 29576511.

MALKU katlumājā. Tālr. 29254530.

Kuldīgā, Mederu ielā 8, **ĀBOLUS**. Augstākā cena, braucam pakal. Tālr. 22481824.

Alsungā, Liepu ielā 4, **ĀBOLUS**. Tālr. 26528953.

Kuldīgā, Graudu ielā 5 (bijušā *patēriņu* sētā), no 10.00 līdz 18.00 iepērk **GAILENES, BRŪKLENES, ĀBOLUS**. Vienmēr augstākās cenas.

ĀBOLUS sulai, transports pa novadu. Sīkāk pa tālr. 26284210.

Pārventā, Stendes ielā 15, **ĀBOLUS**. Tālr. 20044321.

Iepērkam **ĀBOLUS**. Braucam pakal. Tālr. 28797494.

RAGUS. Tālr. 22048516.

Veco **PAPĪRA NAUDU**, apbalvojumus, fotogrāfijas, figūras. Tālr. 26499892.

VAJADŽĪGI

Latvijas mežsaimniecības uzņēmums SIA **VERTEX** (41203040825) aicina kolektīvam pievienoties **GRĀMATVEDI**. No kandidātiem sagaidām: augstāko izglītību finansēs vai grāmatvedībā, mūsdienīgu pieeju darbam, precizitāti un atbildību, darba pieredzi grāmatvedības un lietvedības uzskaitē ne mazāk kā 3 gadus, nodokļu un grāmatvedības likumu pārzināšanu. Mēs piedāvājam: mūsdienīgu darba vietu, darba apstākļus Talsos, labu atalgojumu un sociālās garantijas. CV un motivācijas vēstuli sūtīt e-pastā: info@lmu.lv. Garantējam informācijas konfidencialitāti.

SIA *Bērzi plus* (41202008941) – **ATSLĒDZNIEKS** kravas auto remontiem. Tālr. 29153902.

SIA *Lāses AM* (41201007493) aicina darbā **LOPU PĀRVADĀTĀJU** (liellopi, cūkas). Prasības: autovadītāju apliecība (B, CE kat.), 95. kods, vadītāja karte. Piedāvājam: stabilu atalgojumu, sākot no 700 eiro; draudzīgu kolektīvu; sociālās garantijas. CV sūtīt e-pastā: lases@inbox.lv, tālr. 29463685.

www.kurzemnieks.lv.

Kuldīgas novada pašvaldības 14 grants ceļu pārbūve Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Lauku attīstības programmas pasākumā **Pamatpakalpojumi un ciematu atjaunošana lauku apvidos** tiks sākti objekti:

- autoceļš 6280B012 Kuldīgas vecais ceļš, Rendas pagasts;
- autoceļš 6284A007 Ventas ciems–Misiņkalni, Rumbas pagasts;
- autoceļš 6284 Darbnieku ceļš, Rumbas pagasts;
- autoceļš 6296A Brīvnietī–Akmentīņi–Veikēnieki, Vārmes pagasts.

Objekti no šīgada 25. septembra tiks ierobežota vai mainīta satiksmes organizācija. Lūdzam ievērot ceļa zīmes un satiksmes organizācijas shēmas, kā arī ievērot papildu laiku būvniecības posmu caurbraukšanai!

SIA *Saldus ceļinieks*

DAŽĀDI

MODRA AUTOSKOLA rīko 95. koda kursus Kuldīgā, Pētera ielā 5. Sākums 3. oktobrī. Tālr. 26120089.

KRAVAS PĀRVADĀJUMI; nesam, pārvedam. Tālr. 20331915.

MINIEKSKAVATORA un **BOBKATA** pakalpojumi. Tālr. 25535159, 22103332.

SIA *Bērzi plus* notīra krūmu **APĀUGUMU** no laukiem un grāvjiem. Pērkam zarus šķeldošanai un cirsmas izstrādei. Tālr. 29150380, 26458900.

Tīrām **DZIĻURBUMUS**. Tālr. 29296723.

Tīra un remontē **AKAS**. Tālr. 27448331.

VĒLAS ĪRĒT

Kompānija vēlas nomāt **ZEMI** vēja elektro-staciju parka izveidei. Augsta nomas maksa gadā. Tālr. 22552262.

IZIRĒ

Dzīvojamās **TELPAS** strādnieku brigādēm, cena pēc vienošanās. Tālr. 26438250, 26377683.

LĪDZJŪTĪBAS

Visdziļākā līdzjūtība auklītei Taņai, māmiņu zaudējot.

Tauriņu grupiņa

*Lūgšim tavai dvēselītei
Debess ceļā mieru gūt,
Lai ar tevi zvaigznes starā
Varam domās kopā būt.*

/V.Kokle-Līviņa./

Izsakām līdzjūtību Līlijai Volkonovskai, no māsas atvadoties.

SIA Kuldīgas Tekstils kolektīvs

*Noriet saule vakarā
Sidrabiņu sijādama;
Aiziet dusēt māmuliņa
Baltā smilšu kalniņā.*

/T.dz./

Izsakām līdzjūtību Ievai Sokolovskai, no māmiņas atvadoties.

Filiāles Gudenieki kolektīvs

MAINA

AUTOMAŠĪNAS *SsangYong Actyon Sports*, 2,0, D, 2009; *Audi A4*, 1,8T, 2002; *Peugeot Partner*, 2,0, HDi, 2004, pret **GRAUDIEM**. Tālr. 25616457.

RALLY LIEPĀJA
06.10. – 08.10.2017 • LIEPĀJA, LATVIA
leplāno aizraujošu nedēļas nogali Liepājas pusē jau tagad!
BILĒTES **BIĻĒS** KASĒS
www.bilesuserviss.lv
LATVIJAS VALSTS ATBALSTS NODROŠINA
LATVIJAS AUTOMOBILU FEDERĀCIJA
SPONSORĒ
SADARBĪBAS PARTNERĒS

Abonē
KURZEMNIEKU
pēdējam ceturksnim -
oktobrim, novembrim,
decembrim -
par 17,70 eiro.

INTERESANTI

Viesnīca Alepo – Rīgas pils

Francijas kultūras pieminekļu eksperts Bruno Delands, kura sieva ir latviete, pērn, atrazdamies Sīrijā, atklāja unikālu saikni ar Latviju, Kurzemi. Viena no vecākajām pilsētām Alepo, kas bija senā Zīda ceļa galapunkts, smagajās kaujās ir sagrauta un dzīvošanai bīstama. Tomēr izrādās, ka ir maza sala drupu vidū, kuru brīnumainā kārtā karš nav sapostījis un kur neskarta darbojas septiņstāvu viesnīca, turklāt ar nosaukumu *Rīga Palace (Rīgas pils)*. Tā nodēvēta īpašnieka Navras Rīga uzvārdā, kura senči dzīvojuši Kurzemē. Kad 1838. gadā ģimenei nācies doties prom no Latvijas, viņi devušies uz Libānu un pieņēmuši uzvārdu Rīga. Viesnīcas saimnieks nēsā lielu dzintara zīmogredzenu, kurā iegravēts ģerbonis, iniciāļi un gada skaitlis 1838. Gredzens nāk no Kurzemes un ir dzimtas mantojums.

VĀRDA DIENAS

No 25. septembra līdz 1. oktobrim
25. Rauls (273), Rodrigo (771)
26. Gundars (1773), Knuts (29), Kurts (118)
27. Ādolfs (367), Ilgonis (792)
28. Lana (967), Sergejs (23 052), Svetlana (19 745)
29. Mihails (8466), Miks (1087), Mikus (1011), Mikelis (788)
30. Elma (76), Elna (2), Menarda (8)
1. Lāsma (2343), Zanda (1381), Zandis (33)
Populārākie: Svetlana un Sergejs.

JOKS

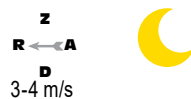
Tetovējums – tā ir pastāvīga liecība par īslaicīgu neprātu.

LAIKA ZIŅAS

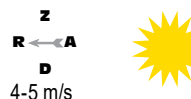
ŠODIEN, 25. SEPTEMBRĪ

Dienas garums – 11 st. 59 min.
Saulē lec 7.15, riet 19.14.

Naktī +10°...+11°

Dienā +13°...+18°

RĪT, 26. SEPTEMBRĪ

Dienas garums – 11 st. 55 min.
Saulē lec 7.17, riet 19.12.

Naktī +10°...+11°

Dienā +13°...+18°

ORIENTĒŠANĀS SPORTS

Izbaudīt gaisotni un kopību

Arī Kuldīgas orientēšanās klubs *Taka* piedalījies gadskārtējās sacīkstēs *Klubu stafetes*, kas pulcēja 45 komandas (450 dalībnieku).

16. septembrī Lilastes ezera apkaimē ātrākā izrādījās organizatoru – kluba *Kāpa* – pirmā komanda, kas ar desmit minūšu pārsvaru apsteidza tuvāko sekotāju *CPSS/Meridiāns/Pārgauja*, savukārt trešajā vietā ierindojās Saldus klubs.

Taka 1, distancē pavadot nepilnas piecas stundas, ierindojās 23. vietā (pērn 17.), bet *Taka 2* – 35. (31.).

Klubu stafetei bija izvēlēts apvidus Lilastes ezera ziemeļu daļā pie Dvēseļu kalniem – skaistā priežu mežā ar dažādām Padomju armijas poligona atliekām. Lai dotos distancē, komandā vajadzēja būt desmit dažāda vecuma un dzimuma skrējējiem, kuri kopā pieveica septiņus posmus.

Mūsējie šīm sacensībām tradicionāli piesaka trīs komandas, un tā bija arī šai reizē – stafetē startēja *Taka 1*, *Taka 2* un apvienība *Taka un draugi*, kurā iekļauti arī apkārtējo klubu biedri, kuri piedalās Kuldīgas sacīkšu seriālā *Taciņas*. Kā pastāstīja *Takas* pārstāve Odeta Turka, stafetes sacensībās klubiem ir atšķirīgi mērķi: vieni cīnās par medaļām, citi izbauda lielisko gaisotni un kopābūšanu. Kuldīdznieki drīzāk

Orienteristu klubu stafetē Ādažu pagastā pie Lilastes ezera kuldīdznieks Kristaps Abersons (*Taka 1*), kurš skrēja pirmo posmu, nodod stafeti Armandam Teterim un Jānim Virbulim.

ir starp otrajiem. „Mēs ļaujam startēt ikvienam gribētājam,” viņa teica. „Nebija viegli izveidot trīs komandas, jo aktīvo sportotāju skaits mūsu klubā diemžēl nedaudz samazinājies, tomēr, iesaistot kaimiņus un izvelkot no mājas dažus orientieristus, kuri sacensībās piedalās retumis, izdevās savākt 30 dalībniekus.”

Interesanti, ka *Taka 2* noslēdza

finišējušo komandu sarakstu un nākamgad pretendēs uz bezmaksas startu (tāds tiek piešķirts kā kompensācija pēdējās vietas ieguvējam...), savukārt *Taka un draugi* Lilastē palika bez rezultāta, jo kāds dalībnieks distancē kļūdījās, atzīmējoties nepareizā kontrolpunktā.

Jānis Silenieks
Odetas Turkas arhīva foto

DROŠĪBAI

E-zvans – avārijā automātisks

No 1. oktobra arī Latvijā sāks darboties e-zvans: ja auto būs iekļuvis satiksmes negadījumā, neatliekamo palīdzību izsauks automātiskā avārijas zvana sistēma, kas iebūvēta transporta līdzeklī.

Tiesa, pakalpojums būs pieejams tām automašīnām, kurās tāda sistēma būs ierīkota. Eiropas Savienības (ES) prasības nosaka: no nākamā gada tai jābūt visos jaunākajos modeļos. Latvijā e-zvanu pieņems Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests.

Avārijas zvana ieviešana ir viena no Eiropas Komisijas iniciatīvām. ES valstīm uzdots līdz 1. oktobrim izveidot e-zvana ārkārtas izsaukumu centrāles, kā arī nodrošināt, lai zvanu apstrāde lietotājiem būtu bez maksas. Paredzams, ka e-zvans samazinās neatliekamās palīdzības dienestu reaģēšanas laiku un tā samazinās negadījumos bojāgājušo skaitu.

KĀ E-ZVANS TIKS SAŅEMTS?

- Avārijas situācijā mašīnā iebūvētais e-zvana modulis tālrunā 112 operatoriem automātiski nosūtīs izsaukumu ar avārijas vietas datiem un izveidos balss sakaru kanālu ar glābšanas dienestu. Ziņu varēs nosūtīt arī cilvēks pats, nospiežot iebūvēto e-zvana (SOS) pogu.
- Sistēma savieno ar operatoru un vienlaikus nosūta minimālos datus:
 - laiku;
 - precīzu vietu – GPS koordinātes;
 - braukšanas virzienu pirms negadījuma;
 - pasažieru skaitu;
 - automašīnas VIN numuru;
 - dzinēja tipu.

Justīne Smilga

SPORTA KALENDĀRS

26.IX 10.00 Kuldīgā, A.Grundmaņa stadionā – novada skolēnu sacensības **FUTBOLĀ** (1998.–2001., 2002.–2004.).

27.IX 16.00 Kuldīgas pilskalnā – **ORIENTĒŠANĀS** seriāla *Taciņas* 19. kārtā.

29.IX 18.00, 30.IX 10.00 Kuldīgas hallē – LVS kausa izcīņa **VOLEJBOLĀ** U-19 grupai.

30.IX 11.00 Kuldīgas sporta namā (Virkas ielā 13) – LJBL-LR čempionāts **BASKETBOLĀ** jauniešiem.

30.IX 19.00 Kuldīgas hallē – Latvijas meistarsacīkstes **FLORBOLĀ** 1. līgā: *Kuldīga/KNSS – Rīga Rockets*.

SAIMNIECĪBĀ

Kā uzglabāt kartupeļus

Atkarībā no tā, cik mitrs bijis lauks, jāparedz iespēja kartupeļus apžāvēt un jāatceras, ka pārlietā slapjumā bijušos nedrīkst atlasīt stādīšanai, atgādina Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra augkopības speciālisti.

Par pārmērīga mitruma ietekmi uz kartupeli liecina palielinātas elpošanas atveres – lenticellas, kuras saskatāmas ar neapbruņotu aci. Tās ir kā balti punktiņi vai nelieli, it kā nedaudz pūkaini plankumiņi. No tiem nav jābaidās, jo, bumbulēm nonākot normālos apstākļos un apžūstot, kvalitāte netiek ietekmēta. Taču ir risks, ka caur šīm atverēm var iekļūt bakteriālo puvju ierosinātāji un kartupeļi vienkārši sapūs, inficējot arī veselos.

KĀ RĪKOTIES, LAI SEKMĪGĀK TOS NOVĀKTU?

- Izvēlas tos laukus vai to daļas, kuras ātrāk apžūst, un var sākt novākt.
- Paredz vietu, kurā bumbuļus iepriekš apžāvēt, pirms novietot pastāvīgai glabāšanai. Ja ir risks rasties bakteriālajām puvē, jāatceras, ka kartupeļus nedrīkst žāvēt ar siltu gaisu (no +15 līdz +20°C), jo tas var izraisīt ļoti strauju bakteriālo puvi izplatību. Ventilācijai jāizmanto +12, +13°C jeb vēss gaiss. Saglabājoties siltam laikam, ar āra gaisu var žāvēt tikai veselos bumbuļus. Riskam pakļautie jāventilē tikai ar iepriekš nedaudz atdzesētu gaisu, lai samazinātu gaisa mitrumu.
- Kad žāvēšana pabeigta, kartupeļi papildus jāšķiro, pirms ievietošanas noliktavā glabāšanai.
- Ja bumbuļi ļoti aplipuši ar augsnes daļiņām, noderēs šķirošanas galds ar birstēm, īpaši tad, ja kartupeļos izplatīts melnais kraupis.
- Saglabājoties sausam laikam, var apžāvēt uz lauka, ja platība to ļauj, izmantojot kartupeļu racējus vai kombaina transportieri nolaižot lejā un bumbuļus noberot uz novāktu vagu vietām.
- No tiem laukiem, kuros kartupeļi ilgstoši bijuši ūdenī vai pārmērīgā mitrumā, nevajadzētu atlasīt stādāmo materiālu.

No LLKC materiāla

GRIBU ZINĀT

Uz dārkopju jautājumiem gatava atbildēt dārzniece Rūta Valters. Uz jautājumiem par uzturu atbildēs uztura speciāliste Katrīna Spuleniece-Aišpure (e-pasts: katrinaspuleniece@inbox.lv). Zvaniet (63350565), un mēs nodosim viņām jūsu jautājumus!

Par pašmāju vīnogām

Šogad ir ļoti laba vīnogu raža. Ēdam svaigas, spiežam sulu. Kā vēl tās var saglabāt ziemai?

Atbild uztura speciāliste Katrīna Spuleniece-Aišpure: „Vīnogas tāpat kā citas ogas var likt kompotā, tikai tās ir samērā sīkas, un kauļiņu daudz. Vēl vīnogas var izmantot mājas vīnam, var izspiest sulu, ko izkarsēt un saglabāt ziemai. No vīnogu sulas var pagatavot želeju līdzīgi kā no jānogām. Ogas var arī saldēt vai pievienot citu ogu un augļu ievārījumam.”